

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

A

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2008

Igor Staněk

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

A

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI**

Inspekční a kontrolní mechanismy bezpečnostních sborů ČR

Autor: Igor Staněk

Vedoucí práce: Ing. Bc. Radomír Heřman

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Datum odevzdání: 30. dubna 2008

Zadání bakalářské práce

Název práce: Inspekční a kontrolní mechanismy bezpečnostních sborů ČR

Zadání práce: Práce bude zaměřena na srovnání inspekčních a kontrolních mechanismů fungujících u Policie České republiky, Celní správy České republiky a Vězeňské služby České republiky. A to jak z hlediska organizačního zabezpečení, tak z hlediska právní úpravy a vnitřních aktů řízení. Cílem je získat přehled o způsobu a podstatě uplatňování těchto mechanismů za účelem zhodnocení vhodnosti případně nevhodnosti vytvoření samostatného kontrolního orgánu pro šetření deliktního jednání příslušníků ozbrojených bezpečnostních sborů České republiky.

Jméno studenta: Igor Staněk

Ročník: 3.

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální pedagogika

Vedoucí práce: Ing. Bc. Radomír Heřman

Katedra: Společenských věd FM VŠE

Termín zadání: 2. března 2007

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma
»**Inspekční a kontrolní mechanismy bezpečnostních sborů ČR**«
jsem vypracoval samostatně.

Použitou literaturu a podkladové materiály
uvádím v příloženém seznamu literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění
souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce,
a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části
databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích
na jejích internetových stránkách.

Kaplice, duben 2008

podpis studenta

Poděkování

Za vedení a pomoc při zpracovávání této práce

bych chtěl poděkovat především

Ing. Bc. Radomíru Heřmanovi.

A dále pak za cenné rady a pomoc při získávání potřebných informací

Doc. JUDr. Janu Hejdovi, Ph.D.,

vedoucímu skupiny vnitřní kontroly Policie ČR Správy Jihočeského kraje

mjr. Bc. Pavlu Kalátovi,

řediteli odboru vnitřní kontroly Policejního prezidia ČR

plk. JUDr. Jaroslavu Hlaváčkovi,

řediteli odboru kontroly Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR

plk. Mgr. Stanislavu Prchalovi

a

vrchnímu řediteli kabinetu Generálního ředitele Vězeňské služby ČR

plk. PhDr. Miloslavu Jůzlovi, Ph.D.

Anotace

Inspekční a kontrolní mechanismy bezpečnostních sborů ČR

Cílem práce je získat přehled o činnosti kontrolních útvarů ve vybraných bezpečnostních sborech, Policii České republiky, Celní správě České republiky a Vězeňské službě České republiky. Na základě shromážděných informací posoudit možnost sjednocení kontrolních mechanismů a vytvoření společného systému provádění vnitřní kontrolní činnosti v uvedených bezpečnostních sborech. Dále zvážit vhodnost či nevhodnost ustavení samostatného orgánu pro řešení trestné činnosti páchané příslušníky bezpečnostních sborů.

duben 2008

Obsah

Úvod	8
1. Význam kontroly	10
1.1 ZÁKLADNÍ POJMY	11
2. Celní správa České republiky	12
2.1 VNITŘNÍ AKTY ŘÍZENÍ.....	12
2.1.1 SP č. 43/2006 – <i>Provádění vnitřní kontroly v Celní správě ČR</i>	13
2.1.2 SP č. 20/2005 – <i>Inspekční činnost v Celní správě ČR</i>	15
2.2 ORGANIZAČNÍ USPOŘÁDÁNÍ KONTROLNÍCH ORGÁNŮ	16
2.2.1 <i>Samostatné oddělení 050 – Inspekce generálního ředitele</i>	16
2.2.2 <i>Oddělení 10 – Inspekce a vnitřní kontroly</i>	18
2.3 PRAKTICKÁ STRÁNKA ČINNOSTI	20
2.3.1 <i>Vnitřní kontrola</i>	20
2.3.2 <i>Inspekční činnost</i>	22
2.3.3 <i>Vyřizování stížností</i>	23
2.3.4 <i>Metody kontroly</i>	26
3. Policie České republiky	27
3.1 VNITŘNÍ AKTY ŘÍZENÍ.....	27
3.1.1 <i>NMV č. 55/2003 o obecné kontrole a supervizní činnosti</i>	28
3.1.2 <i>ZP PP č. 110/2006 o obecné kontrole v Policii České republiky</i>	30
3.2 ORGANIZAČNÍ USPOŘÁDÁNÍ KONTROLNÍCH ORGÁNŮ	31
3.2.1 <i>Odbor vnitřní kontroly Policejního prezidia ČR</i>	31
3.2.2 <i>Skupina vnitřní kontroly krajské správy Policie ČR</i>	33
3.2.3 <i>Skupina vnitřní kontroly okresního ředitelství Policie ČR</i>	35
3.2.4 <i>Skupiny vnitřní kontroly ostatních útvarů Policie ČR</i>	36
3.3 PRAKTICKÁ STRÁNKA ČINNOSTI	36
3.3.1 <i>Obecná kontrola</i>	36
3.3.2 <i>Plnění úkolů v trestním řízení</i>	38
3.3.3 <i>Vyřizování stížností</i>	39
3.3.4 <i>Metody kontroly</i>	42
4. Vězeňská služba České republiky	43
4.1 VNITŘNÍ AKTY ŘÍZENÍ.....	43
4.1.1 <i>NGŘ VS č. 44/2005 o vnitřní kontrole ve Vězeňské službě ČR</i>	44
4.2 ORGANIZAČNÍ USPOŘÁDÁNÍ KONTROLNÍCH ORGÁNŮ	45
4.2.1 <i>Odbor kontroly</i>	45
4.2.2 <i>Oddělení prevence a stížností</i>	48
4.3 PRAKTICKÁ STRÁNKA ČINNOSTI	51
4.3.1 <i>Vnitřní kontrola</i>	51
4.3.2 <i>Plnění úkolů v trestním řízení</i>	53
4.3.3 <i>Vyřizování stížností a oznámení</i>	53
4.3.4 <i>Metody kontroly</i>	56
Závěr	57
Použité zdroje	62
Přílohy	65

Úvod

Motto:

„Je snazší udělat práci správně, než vysvětlovat, proč jsi ji správně neudělal.“

Martin Van Buren

S příchodem doby, pro niž je příznačná všudypřítomná snaha ušetřit finanční prostředky jakýmkoliv způsobem a za jakoukoliv cenu, vystupuje do popředí zájmu státu i orgánů veřejné správy potřeba neustálého zdokonalování a zkvalitňování používaných kontrolních systémů. Tento trend se nevyhýbá ani bezpečnostním sborům České republiky a v souvislosti s jejich činností jsou slova jako efektivnost a účelnost skloňována ve všech pádech. Nemalou měrou se na zajišťování a zvyšování efektivnosti a účelnosti činnosti bezpečnostních sborů České republiky podílí vnitřní kontrolní systém, který je v každém jednotlivém bezpečnostním sboru příslušně nastaven.

Ruku v ruce se snahou o zvýšení efektivnosti a účelnosti kráčí potřeba reorganizace. V současné době snad neexistuje ve státní správě orgán, který by se nepotýkal s potřebou změnit svou organizační strukturu a způsob výkonu své činnosti. Šéfové rezortů usilovně pracují na přípravách reorganizací, slučování orgánů státní správy a personálního zeštíhlování, často bez ohledu na budoucí funkčnost výsledku jejich snažení. Pro organizační změny v orgánech státní správy však není impulzem pouze zavádění úsporných opatření, ale i snaha různých nevládních organizací, které se zabývají lidskými právy a bojem proti korupci, o nastolení průhledného, nezávislého a nestranného výkonu moci ze strany orgánů státní správy.

V případě bezpečnostních sborů České republiky pak vzájemnou kombinací obou snah vznikají návrhy na vytvoření nového samostatného orgánu řízeného Parlamentem ČR, který by suploval činnost kontrolních útvarů jednotlivých bezpečnostních sborů.

Předkládaná práce přináší přehled o způsobu uplatňování kontrolních mechanismů v Policii České republiky, v Celní správě České republiky a ve Vězeňské službě České republiky. Zároveň poskytuje základní informace o činnosti kontrolních útvarů těchto sborů. Je zřejmé, že efektivnost uplatňování kontrolních mechanismů

souvisí s bezproblémovým fungováním kontrolních útvarů. Cílem práce je posoudit vhodnost či nevhodnost sjednocení kontrolních mechanismů jednotlivých sborů a vytvoření jednoho společného systému pro provádění kontrolní činnosti v uvedených bezpečnostních sborech. Zároveň zvážit, zda je vhodné, aby byl ustaven samostatný orgán pro řešení trestné činnosti příslušníků bezpečnostních sborů.

Práce je členěna do pěti kapitol. První kapitola zkráceně pojednává o významu kontroly se zaměřením na kontrolu vnitřní a uvádí definice některých základních pojmů. Další tři kapitoly pojednávají každá zvlášť vždy o jednom z bezpečnostních sborů, přičemž obsahem jednotlivých kapitol jsou teoretické i praktické stránky činnosti příslušných kontrolních útvarů. V poslední kapitole jsou shrnuty výhody a nevýhody jednotlivých kontrolních systémů a je zde nastíněn návrh jedné z možností uspořádání kontrolních orgánů jednotlivých sborů.

Jestliže tato práce někomu pomůže při vytvoření si vlastního názoru na řešenou problematiku nebo alespoň někdo získá základní přehled o činnosti kontrolních útvarů těchto tří bezpečnostních sborů, splnila svůj cíl.

1. Význam kontroly

Kontrola je jednou z nejdůležitějších manažerských funkcí, a to navzdory tomu, že je v jejích výčtu uváděna až na posledním místě za plánováním, organizováním, personalistikou a vedením lidí. Provádí se ve všech oblastech lidské činnosti a je nedílnou součástí řídicího procesu.

Podstatou kontroly je porovnání skutečného stavu v organizaci se stavem požadovaným. Kontrola je vykonávána za účelem včasného zjištění odchylek od požadovaného stavu v dané oblasti a odhalení příčin nežádoucího stavu. Zjištěné nedostatky jsou důležitými informacemi pro další rozhodovací procesy v organizaci. Výsledky kontrolní činnosti by měly sloužit ke zjednání nápravy. Kontrola nemá pouze charakter inspekční a prověřovací s následnou represí, ale má především charakter preventivní. V tom spočívá její hlavní význam. Vedoucí pracovníci na všech řídicích stupních odpovídají za provádění efektivní kontroly, a tím přispívají k bezproblémovému fungování firmy či organizace. Efektivní kontrola by měla být vždy kvalitní a úměrně finančně náročná.¹

Bezpečnostní sbory, tak jak jsou jmenované v zákoně č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, jsou v České republice součástí státní správy. Státní správa je pak částí správy veřejné. Veřejná správa řídí a spravuje veřejný sektor, který je financovaný ze státního rozpočtu a rozpočtů územních samosprávných celků. Vůči subjektům jako jsou mocenské složky státu, územní samosprávné celky a další odvětví veřejného sektoru uplatňuje veřejná správa významný mechanismus, který zajišťuje tvorbu, rozdělování a použití veřejných peněz. „Právě s ohledem na tuto alokační funkci a procesy, které mají vazbu na občany, musí být realizace všech činností veřejné správy podrobena vnější a vnitřní kontrole.“²

Jelikož přerozdělování finančních prostředků a jejich využívání bezpečnostními sbory, určování jejich rozsahu a zaměření nepodléhá tržnímu mechanismu, který by je usměrňoval, projevují se v činnosti bezpečnostních sborů prvky neefektivnosti.

„K tomu, aby důsledky neefektivnosti institucí veřejného sektoru byly minimalizovány, slouží systémově uplatňované kontrolní mechanismy uvnitř institucí

¹ BARTOŠOVÁ, H.: *Management*. Praha : Vydavatelství PA ČR, 2003, s. 144.

² REKTOŘÍK, J., et al.: *Kontrolní systémy veřejné správy a veřejného sektoru*. Praha : EKOPRESS, 2003, s. 14.

produkcí veřejné služby a kontrolní mechanismy uplatňované institucemi, které jsou pro takovou činnost zřízeny zákony.“³

1.1 Základní pojmy

„**Řídícím a kontrolním mechanismem** je každé opatření managementu, které má zvýšit pravděpodobnost dosažení stanovených záměrů a cílů.“⁴

Vnitřní kontrolní systém je souhrn na sebe exaktně navazujících nástrojů a opatření ve vnitřní kontrole.⁵

„**Vnitřní kontrola** je jednak kontrolování toho, že uvedené řídicí (resp. řídicí a kontrolní) mechanismy jsou ve všech podrobnostech a ve všech funkčních oblastech společnosti neustále dodržovány. Za toto kontrolování odpovídají vedoucí na všech stupních. Je to rovněž součást řízení. Uzná-li to však management za vhodné a účelné, může pravomoc ke kontrolování delegovat na útvar vnitřní kontroly.“⁶ A jednak je vnitřní kontrola synonymem pro kontrolní mechanismy v rámci organizace.

³ REKTOŘÍK, J., et al.: *Kontrolní systémy veřejné správy a veřejného sektoru*. Praha : EKOPRESS, 2003, s. 14.

⁴ DVOŘÁČEK, J.: *Interní audit a kontrola*. Praha : C. H. Beck, 2003, s. 49.

⁵ DVOŘÁČEK, J.: *Interní audit a kontrola*. Praha : C. H. Beck, 2003, s. 47.

⁶ DVOŘÁČEK, J.: *Interní audit a kontrola*. Praha : C. H. Beck, 2003, s. 48.

2. Celní správa České republiky

Celní správa České republiky je bezpečnostní sbor, který byl primárně zřízen za účelem výkonu celnictví, do něhož patří nejen činnosti související s dohledem nad dováženým, vyváženým a tranzitujícím zbožím, ale i výběr poplatků souvisejících s dovozem, vývozem a tranzitem zboží.⁷

S ohledem na vstup České republiky do Evropské unie se celní správě značně snížil objem činností vykonávaných na úseku celnictví. Z tohoto důvodu jí byla přidělena celá řada nových kompetencí. Stala se například správcem spotřebních daní, převzala dělenou správu (vybírání případně vymáhání poplatků, které vznikly bez vydání správního aktu ze zákona nebo které byly uloženy jinými správními úřady, např. pokuty uložené Policií ČR), provádí kontrolu v oblasti společné zemědělské politiky, plní úkoly v oblasti ochrany spotřebitele (kontrola obecné bezpečnosti výrobků) a vykonává činnosti v mnoha dalších oblastech.

Z výše uvedeného vyplývá, že se celní správa ve stanovených oblastech zabývá především kontrolou dodržování předpisů a zejména výběrem a vymáháním peněžitých plnění. Tímto je dán hlavní směr v plánování a provádění vnitřní kontrolní činnosti v Celní správě ČR. Vnitřní kontrola je zaměřována na dodržování právních předpisů Společenství vnitrostátně účinných, právních předpisů národních a vnitřních aktů řízení celní správy, a to zejména těch předpisů, které upravují činnosti související s příjmy a výdaji státního rozpočtu. V poslední době se začíná zvyšovat počet kontrol zaměřených na přímý výkon služby (např. mobilní hlídky vykonávající kontrolní činnost v systému elektronického mýtného na pozemních komunikacích).

2.1 Vnitřní akty řízení

V Celní správě České republiky je vydáno několik vnitřních aktů řízení souvisejících s výkonem vnitřní kontrolní činnosti. V první řadě je to základní Služební předpis č. 43/2006 – Provádění vnitřní kontroly v Celní správě ČR, o kterém se podrobně zmiňuji níže. Následuje Služební předpis č. 20/2005 – Inspekční činnost v Celní správě České republiky. Vyřizováním stížností a petic se zabývá Služební předpis č. 9/2006 – Vyřizování stížností a petic v Celní správě České republiky.

⁷ Zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky.

Posledním aktem řízení je Služební předpis č. 52/2006 – Postup kontrolních orgánů při kontrole dodržování léčebného režimu celníky uznanými neschopnými ke službě.

2.1.1 SP č. 43/2006 – Provádění vnitřní kontroly v Celní správě ČR

V celní správě je základním a nejdůležitějším interním aktem řízení v oblasti vnitřní kontrolní činnosti Služební předpis č. 43/2006 – Provádění vnitřní kontroly v Celní správě ČR. Tento předpis je rozdělen na 11 článků.

V čl. 1 **Účel a předmět úpravy** je stanoven smysl existence tohoto předpisu. „Účelem tohoto služebního předpisu je upravit postup při plánování a provádění vnitřní kontrolní činnosti v Celní správě České republiky jako součásti řídicí funkce orgánů celní správy a stanovit práva a povinnosti zaměstnanců celní správy při jejím provádění. Účelem je zároveň stanovit postup při zpracování přehledných informací o úrovni a efektivitě vnitřního kontrolního systému celní správy a při následné analýze údajů z výsledků kontroly.“⁸

Čl. 2 **Obecná ustanovení** se zabývá účelem a podstatou vnitřní kontroly, stanovuje orgány kontroly a uvádí definice některých základních pojmů. Vnitřní kontrolu jako specializovanou formu činnosti vykonávají v Celní správě ČR dle služebního předpisu č. 43/2006 tato oddělení:

- samostatné oddělení 050 – Inspekce generálního ředitele Generálního ředitelství cel (dále jen „SO 050 GŘC“) s celostátní působností,
- jednotlivá oddělení 10 – Inspekce a vnitřní kontroly celního ředitelství (dále jen „oddělení 10 ČR“) v územní působnosti jednotlivých celních ředitelství.

Vnitřní kontrolou se pro účely tohoto předpisu rozumí kontrolní činnost zaměřená na prověřování, zda činnost jednotlivých organizačních útvarů, případně jejich zaměstnanců, je v souladu s vnitrostátně platnými předpisy Společenství, národními právními předpisy a vnitřními akty řízení celní správy. Vnitřní kontrola zároveň přispívá ke sjednocování pracovních a technologických postupů tedy ke standardizaci.⁹

Článek stanovuje 6 forem vnitřní kontroly:

- tematická kontrola,

⁸ Čl. 1 odst. 1 a 2 Služební předpis č. 43/2006 – Provádění vnitřní kontroly v Celní správě ČR.

⁹ Čl. 2 odst. 1 a 2 Služební předpis č. 43/2006 – Provádění vnitřní kontroly v Celní správě ČR.

- operativní kontrola,
- finanční kontrola,
- dohlídka,
- kontrola dodržování léčebného režimu celníky uznanými neschopnými k službě,
- inspekční činnost.

V čl. 3 **Řízení a plánování kontrol** jsou uvedena pravidla a zásady pro sestavování ročních plánů tematických kontrol.

Čl. 4 **Pověření k výkonu kontroly** stanovuje náležitosti a pravidla pro vydávání písemných pověření ke kontrole.

V čl. 5 **Provádění kontroly** jsou vyjmenovány povinnosti a oprávnění kontrolujících. Kontrolující jsou například oprávněni:

- vstupovat do objektů, na pracoviště celní správy a do jiných prostorů kontrolovaných organizačních útvarů,
- vyžadovat od kontrolovaných organizačních útvarů vytvoření nezbytných podmínek pro nerušený výkon kontroly a zdržení se takových činností, které by mohly narušit její průběh a dokončení,
- mají oprávnění nahlížet do písemné a jiné dokumentace, anebo
- mají oprávnění požadovat od kontrolovaných osob předložení, případně vydání originálů dokladů a dalších písemností, záznamy dat na paměťových médiích prostředků výpočetní techniky a záznamy pořízené zvukovou a obrazovou technikou.

Dále článek určuje postup při vyloučení kontrolních pracovníků pro podjatost a pro právní nebo jiný vztah ke kontrolovaným osobám nebo k předmětu kontroly, který vzbuzuje pochybnosti o objektivitě kontroly.

Čl. 6 **Dokumentace o kontrole** obsahuje pravidla provádění zápisů do knihy kontrol, určuje zásady pro vyhotovování kontrolních protokolů a nakládání s nimi, stanovuje jejich náležitosti, a také upravuje činnost při podání námitek proti výsledkům kontroly.

Čl. 7 **Realizace výsledků kontroly** ukládá služebnímu funkcionáři kontrolovaného útvaru povinnost přijmout odpovídající opatření k nápravě nežádoucího stavu zjištěného kontrolou a následně o těchto opatřeních podat písemnou informaci vedoucímu kontrolní skupiny.

Čl. 8 **Statistická a analytická činnost** určuje, která oddělení provádějí statistickou a analytickou činnost, uvádí účel této činnosti a způsob, jakým je tato činnost prováděna.

Předpis uzavírají čl. 9 **Součinnost**, čl. 10 **Závěrečná ustanovení** a čl. 11 **Účinnost**.

2.1.2 SP č. 20/2005 – Inspekční činnost v Celní správě ČR

Dalším interním aktem řízení, který utváří vnitřní kontrolní systém v celní správě, je Služební předpis č. 20/2005 – Inspekční činnost v Celní správě České republiky.

„Tento služební předpis upravuje a sjednocuje provádění inspekční činnosti v Celní správě České republiky, stanovuje s tím související oprávnění a povinnosti organizačních útvarů, služebních funkcionářů, zaměstnanců Celní správy i jejich vzájemné vztahy.“¹⁰

Výše uvedený předpis se člení na 3 části. V části první **Úvodní ustanovení** jsou definovány pojmy používané v předpisu a je stanoven účel úpravy.

Část druhá **Provádění inspekční činnosti** stanovuje, že inspekční činností se v celní správě zabývají pouze:

- SO 050 GŘC (zaměstnanci se prokazují zmocněním),
- oddělení 10 jednotlivých CŘ (zaměstnanci se prokazují pověřením).

Zároveň jsou zde stanovena oprávnění výše uvedených zaměstnanců při provádění inspekční činnosti. Například:

- oprávnění provádět v nezbytném rozsahu kontrolu věcí, které zaměstnanci celní správy vnášejí na pracoviště nebo z něho vynášejí nebo
- oprávnění nahlížet do osobních spisů zaměstnanců celní správy.

V článku 3 **Vztahy součinnosti a spolupráce** se stanovuje příslušným útvarům celní správy povinnost spolupracovat s SO 050 GŘC a odděleními 10 CŘ v oblastech informatiky, personalistiky, finanční a hospodářské správy. Služebním funkcionářům je zde dána povinnost hlásit SO 050 GŘC závažné mimořádné události týkající se celní správy.

¹⁰ Čl. 1 odst. 1 Služební předpis č. 20/2005 – Inspekční činnost v Celní správě České republiky.

V článku 4 **Dokumentace inspekční činnosti** předpis upřesňuje pojem inspekční dokumentace a vyjmenovává možnosti, na jejichž základě může být zahájeno inspekční šetření. Článek 5 **Manipulace s inspekční dokumentací** určuje zaměstnance odpovědného za vedení a bezpečné nakládání s inspekční dokumentací. Dále stanovuje zásadu, že s obsahem spisu se nesmí bez souhlasu příslušného zaměstnance nebo jeho nadřízeného seznámit nepovolaná osoba. V souvislosti s tím je dále uveden okruh služebních funkcionářů, kteří se mohou seznamovat s obsahem inspekčních spisů bez souhlasu příslušného pracovníka nebo jeho nadřízeného.

Podle článku 6 **Uzavření inspekční dokumentace** tohoto předpisu je možné inspekční dokumentaci uzavřít pouze ve stanovených případech.

Obsahem předpisu jsou také ustanovení, která zajišťují informační tok v oblasti provádění inspekční činnosti, viz článek 7 **Informační tok**, a také ustanovení upravující vyloučení zaměstnance z provedení inspekčního šetření z důvodu podjatosti.

Předpis je zakončen částí třetí **Závěrečná ustanovení**.

2.2 Organizační uspořádání kontrolních orgánů

Celní správu České republiky tvoří Generální ředitelství cel se sídlem v Praze (správní úřad pro oblast celnictví s celostátní působností), 8 celních ředitelství se sídlem v Brně, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Olomouci, Ostravě, Plzni, Praze a Ústí nad Labem (správní úřady pro oblast celnictví s územní působností stanovenou přílohou zákona č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky) a 54 celních úřadů (správních úřadů pro oblast celnictví s územní působností stanovenou rovněž přílohou tohoto zákona). Generální ředitelství cel řídí celní ředitelství a celní ředitelství řídí celní úřady ve své územní působnosti. Generální ředitelství cel je podřízeno Ministerstvu financí.

Celní správa České republiky má 5244 systemizovaných míst pro zaměstnance, kteří jsou ve služebním poměru a 1650 systemizovaných míst pro zaměstnance v poměru pracovním (údaje platné k datu 1. prosince 2007).

2.2.1 Samostatné oddělení 050 – Inspekce generálního ředitele

Na Generálním ředitelství cel je zřízeno Samostatné oddělení 050 – Inspekce generálního ředitele. „Z hlediska působnosti provádí toto oddělení vnitřní kontrolní a inspekční činnost v celní správě. V této již zmíněné oblasti a v oblasti podpory

integrity v celní správě působí ve vztahu k ostatním útvarům generálního ředitelství, celních ředitelství a celních úřadů přímo. Zajišťuje úkoly v oblasti plánování a provádění vnitřní kontrolní činnosti, prevence, služební a pracovní kázně a integrity, shromažďuje potřebné informace a vede stanovené evidence.“¹¹ V oblasti provádění inspekční a kontrolní činnosti má celostátní územní působnost a je přímo podřízeno prvnímu zástupci generálního ředitele (viz příloha B). Vykonává inspekční a kontrolní činnost jako specializovanou formu své činnosti.

Toto samostatné oddělení má přiděleno celkem devět systemizovaných míst pro 7 pracovníků ve služebním poměru k Celní správě ČR a 2 pracovníky v poměru pracovním. Toto oddělení nemá postavení policejního orgánu.

Tabulka 1 ukazuje poměr počtu systemizovaných míst kontrolních útvarů vzhledem k celkovému počtu systemizovaných míst na jednotlivých úrovních řízení. V celkovém počtu systemizovaných míst jsou zahrnuta i systemizovaná místa kontrolních útvarů.

Tab. 1 – Celní správa ČR: Počet systemizovaných míst kontrolních útvarů v celní správě vzhledem k počtu systemizovaných míst celkem.

Organizační útvar	Systemizovaná místa celkem	Systemizovaná místa útvarů kontroly
Generální ředitelství cel	571	9
Celní ředitelství	6328	47
Celkem:	6899	56

Zdroj: Údaje uvedené v tabulce 1 jsou platné k datu 1. prosince 2007 a byly poskytnuty Odborem 40 – Personální, vzdělávání a zdravotní péče GŘC.

Dále uvádím hlavní činnosti tohoto samostatného oddělení tak, jak jsou stanoveny Organizačním řádem Celní správy České republiky:

- „metodicky řídí a koordinuje činnosti v oblasti plánování a provádění vnitřní kontrolní činnosti a předkládá generálnímu řediteli návrh opatření v této oblasti,
- zpracovává plán vnitřní kontrolní činnosti GŘC a kontroluje jeho plnění,
- metodicky řídí a koordinuje v celní správě vyřizování stížností a petic a provádí jejich vyhodnocování, vede na GŘC evidenci stížností a petic,

¹¹ Čl. 29 přílohy Rozkazu ředitele GŘC č. 7/2007, kterým se vydává Organizační řád Celní správy ČR.

- koordinuje a ve stanoveném rozsahu provádí vnitřní kontrolní a inspekční činnosti v celní správě; přímo prošetřuje a dokumentuje závažné případy protiprávního jednání, porušování služební nebo pracovní kázně a služební přísahy celníků a občanských zaměstnanců celní správy v personální pravomoci generálního ředitele, včetně celníků a občanských zaměstnanců celní správy zařazených na GŘC,
- zpracovává a předkládá návrhy na opatření v oblasti prevence a podpory integrity v celní správě, služební a pracovní kázně, koordinuje realizaci úkolů v této oblasti v souvislosti s plněním Vládního programu boje proti korupci v České republice,
- zajišťuje aktualizaci „Akčního plánu Integrity celní správy“, vyhodnocuje výsledky analýzy korupčních rizik na jednotlivých útvarech celní správy,
- spolupracuje ve stanoveném rozsahu s ostatními orgány státní správy ČR, se Světovou celní organizací a s dalšími mezinárodními organizacemi při vzájemné výměně informací v oblasti prevence a posilování integrity v celní správě; organizuje a koordinuje plnění úkolů v souvislosti s vnější kontrolou prováděnou v celní správě,
- shromažďuje informace o závažných případech porušování služební kázně, pracovní kázně a služební přísahy,
- ve stanovených případech prošetřuje mimořádné události v celní správě,
- v rámci své působnosti provádí šetření na základě dožadání orgánů činných v trestním řízení.“¹²

2.2.2 Oddělení 10 – Inspekce a vnitřní kontroly

Na celních ředitelstvích jsou zřízena oddělení 10 – Inspekce a vnitřní kontroly, která provádějí inspekční a kontrolní činnost jako svou hlavní náplň v územní působnosti jednotlivých celních ředitelství. Organizačně spadají na jednotlivých celních ředitelstvích do přímé podřízenosti ředitelů celních ředitelství (viz příloha C). Činnost těchto oddělení metodicky řídí a koordinuje Samostatné oddělení 050 GŘC.

V celní správě je zřízeno 8 takových oddělení, která mají přidělen různý počet systemizovaných míst, a to v závislosti na velikosti jednotlivých celních ředitelství. Tato oddělení nemají postavení policejního orgánu.

¹² Čl. 29 přílohy Rozkazu ředitele GŘC č. 7/2007, kterým se vydává Organizační řád Celní správy ČR.

Tabulka 2 ukazuje poměr počtu systemizovaných míst kontrolních útvarů vzhledem k celkovému počtu systemizovaných míst na jednotlivých celních ředitelstvích. V celkovém počtu systemizovaných míst na jednotlivých ředitelstvích jsou zahrnuta i systemizovaná místa jejich kontrolních útvarů.

Tab. 2 – Celní správa ČR: Počet systemizovaných míst kontrolních útvarů celních ředitelství vzhledem k celkovému počtu jejich systemizovaných míst.

Organizační útvar	Celkový počet zaměstnanců	Celkový počet pracovníků kontroly
Celní ředitelství Brno	939	6
Celní ředitelství České Budějovice	508	6
Celní ředitelství Hradec Králové	706	6
Celní ředitelství Olomouc	648	5
Celní ředitelství Ostrava	566	5
Celní ředitelství Plzeň	632	5
Celní ředitelství Praha	1656	8
Celní ředitelství Ústí nad Labem	673	6
Celkem:	6328	47

Zdroj: Údaje uvedené v tabulce 2 jsou platné k datu 1. prosince 2007 a byly poskytnuty Odborem 40 – Personální, vzdělávání a zdravotní péče GŘC.

Činnosti oddělení 10 – Inspekce a vnitřní kontroly celního ředitelství jsou stanoveny Organizačním řádem Celní správy české republiky takto:

- „provádí ve stanoveném rozsahu vnitřní kontrolní a inspekční činnost,
- vyhledává, prošetřuje a dokumentuje případy protiprávního jednání, porušování služební nebo pracovní kázně a služební přísahy celníků a občanských zaměstnanců celní správy v personální pravomoci ředitele CŘ, včetně celníků a občanských zaměstnanců celní správy na CŘ,
- v rámci své působnosti spolupracuje s orgány činnými v trestním řízení,
- prošetřuje ve vymezeném rozsahu mimořádné události v působnosti CŘ,
- vede evidence o skutečnostech souvisejících s odhalováním a prošetřováním trestné činnosti páchané zaměstnanci celní správy,
- zpracovává pro ředitele CŘ podklady, informace a návrhy na opatření k zjištění trestné činnosti, porušování povinností a služební přísahy; provádí jejich analýzu,

- zpracovává návrh plánu kontrolní činnosti CŘ, koordinuje jeho plnění, organizuje a provádí vnitřní kontrolu v působnosti CŘ, eviduje, vyhodnocuje a zevšeobecňuje její výsledky a předkládá návrhy na opatření a věcná řešení, sleduje jejich plnění,
- organizuje a koordinuje vyřizování a prošetřování stížností a petic adresovaných nebo postoupených CŘ, vede jejich evidenci, provádí rozborovou činnost v této oblasti; v rámci své působnosti stížnosti a petice přímo prošetřuje a vyřizuje,
- spolupracuje s orgány státní kontroly a s orgány státní správy při provádění kontrol v působnosti CŘ,
- provádí revize v oblasti hospodaření s rozpočtovými prostředky a prošetřuje vzniklé škody,
- kontroluje samostatně nebo v součinnosti s jinými útvary vyměřování, vybírání, vymáhání a evidenci celních, daňových a jiných státních příjmů,
- kontroluje hospodaření s majetkem státu a plnění povinností s tím souvisejících,
- zajišťuje ve stanoveném rozsahu úkoly finanční kontroly ve veřejné správě.¹³

2.3 Praktická stránka činnosti

2.3.1 Vnitřní kontrola

Vnitřní kontrola je v Celní správě ČR prováděna zejména formou tematických kontrol, operativních kontrol a inspekčních činností.

Tematická kontrola „je základní formou kontroly, jejímž účelem je zjistit skutečný stav v tematicky vybraných oblastech činnosti celní správy, nalézt odchylky (neshody) od nich, identifikovat příčiny těchto odchylek a zajistit podklady pro přijetí opatření k realizaci náprav a preventivních opatření.“¹⁴

Operativní kontrola „je charakteristická užším obsahovým zaměřením a vychází z konkrétních potřeb operativního řízení.“¹⁵

¹³ Čl. 37 přílohy Rozkazu ředitele GŘC č. 7/2007, kterým se vydává Organizační řád Celní správy České republiky.

¹⁴ Čl. 2 odst. 6 Služební předpis č. 43/2006 – Provádění vnitřní kontroly v Celní správě České republiky.

¹⁵ Čl. 2 odst. 7 Služební předpis č. 43/2006 – Provádění vnitřní kontroly v Celní správě České republiky.

Finanční kontrola „je součástí vnitřního kontrolního systému v oblasti finančního řízení zabezpečujícího hospodaření s veřejnými prostředky.“¹⁶

„**Inspekční činností** se rozumí souhrn činností a úkonů zaměřených na odhalování závažného porušení služebních a pracovních povinností, porušování služební kázně nebo pracovní kázně zaměstnanci CS.“¹⁷

V celní správě je kontrolní činnost prováděna zejména na základě ročních plánů tematických kontrol. Svůj roční plán sestavují:

- Generální ředitelství cel (na základě návrhů jeho odborných útvarů - sekce, odbory a samostatná oddělení),
- celní ředitelství (na základě návrhů jejich odborných oddělení).

Plány schvalují generální ředitel a ředitelé příslušných celních ředitelství. Na provádění vnitřní kontrolní činnosti se podílejí jak všechny odborné útvary Generálního ředitelství cel, tak všechna odborná oddělení celních ředitelství. V případě, že je nutné na některém z podřízených útvarů provést kontrolu, která není součástí ročního plánu kontrolní činnosti, je tato provedena formou operativní kontroly.

Pracovníci odborných útvarů GŘC resp. odborných oddělení CŘ provádějí kontrolní činnost na základě písemných pověření ke kontrole s omezenou dobou platnosti, která podepisuje generální ředitel resp. ředitel daného celního ředitelství. V pověřeních je stanoven rozsah prováděných kontrol uvedením jejich témat. Kontroloři SO 050 GŘC provádějí kontrolní činnost na základě zmocnění (viz příloha A obr. 1), které tvoří přílohu ke služebnímu průkazu celníka. Pracovníci oddělení 10 CŘ se při provádění kontroly prokazují pověřením (viz příloha A obr. 2). Zmocnění i pověření má neomezenou dobu platnosti.

Dokladem o provedení kontroly je zápis v knize kontrol (jsou jí vybaveny stanovené organizační útvary) a kontrolní protokol. Dokladem o provedení dohlídkové činnosti při správě spotřebních daní je zpráva z dohlídky.

S kontrolním protokolem je seznamován vedoucí služební funkcionář, který vede kontrolovaný útvar. Seznámení s protokolem stvrzuje podpisem a proti výsledkům kontroly může podat námitky vedoucímu kontrolní skupiny. V případě podání námitek vydá vedoucí kontrolní skupiny rozhodnutí o námitkách. Proti tomuto rozhodnutí se

¹⁶ Čl. 2 odst. 8 Služební předpis č. 43/2006 – Provádění vnitřní kontroly v Celní správě České republiky.

¹⁷ Čl. 1 odst. 3 Služební předpis č. 20/2005 – Inspekční činnost v Celní správě České republiky.

může vedoucí služební funkcionář odvolat k oprávněnému služebnímu funkcionáři, který tuto kontrolu nařídil. Jeho rozhodnutí o odvolání je konečné.

Vedoucí služební funkcionář kontrolovaného útvaru je povinen přijmout bez zbytečného odkladu účinná opatření k nápravě nežádoucího stavu zjištěného kontrolou, včetně případného uložení kázeňských trestů resp. vyvození pracovně právní odpovědnosti vůči osobám odpovědným za vznik nežádoucího stavu.

SO 050 GŘC s celostátní působností a oddělení 10 ČR v územní působnosti příslušného celního ředitelství provádí statistickou a analytickou činnost v oblasti plánování kontrolní činnosti, jejího plnění a vyhodnocování. Oddělení 10 jednotlivých celních ředitelství jednou ročně zasílají na SO 050 GŘC vyhodnocení kontrolní a inspekční činnosti vykonané v územní působnosti příslušného celního ředitelství. SO 050 GŘC tato vyhodnocení zpracovává, a pak předkládá koordinační poradě souhrnný materiál vyhodnocení kontrolní a inspekční činnosti v celní správě za předcházející kalendářní rok.

2.3.2 Inspekční činnost

Inspekční činnost jako jednu z forem vnitřní kontroly provádějí v Celní správě ČR pouze pracovníci SO 050 GŘC a pracovníci oddělení 10 ČR. Podnětem k zahájení inspekčního šetření může být:

- vlastní zjištění,
- cizí podnět (podání občanů) a
- rozkaz nebo příkaz nadřízeného služebnímu funkcionáře.

Šetření je prováděno inspekční skupinou, která má v převážné většině případů dva členy. Pracovníky do inspekční skupiny určuje vedoucí oddělení. Tito pracovníci pak pracují samostatně a záleží pouze na jejich úvaze, jakou strategii šetření zvolí a jaké množství důkazního materiálu k šetřené věci shromáždí. Při shromažďování důkazů se užívají stejné metody jako při provádění vnitřní kontroly. Pro doplnění důkazního materiálu a uvedení většiny nejasností na pravou míru je s dotčenými osobami sepisován protokol o podaném vysvětlení k inspekčním zjištěním.

Po zvážení celého případu v souvislosti se získaným důkazním materiálem vypracuje inspekční skupina závěrečnou zprávu. Ta je po podpisu vedoucím oddělení předložena vedoucímu služebnímu funkcionáři (řediteli ČR nebo generálnímu řediteli GŘC).

Inspekční dokumentaci lze při ukončení šetření uzavřít pouze třemi způsoby:

- předáním případu orgánům činným v trestním řízení podáním oznámení o podezření ze spáchání trestného činu,
- písemným postoupením případu příslušnému služebnímu funkcionáři k přijetí organizačních, personálních nebo kázeňských opatření, a nebo
- odložením případu, pokud provedené šetření neprokázalo, že došlo k závažnému porušení služební nebo pracovní kázně.

Formou inspekčního šetření jsou v celní správě řešeny i některé závažné stížnosti.

2.3.3 Vyřizování stížností

V Celní správě ČR se za stížnost považuje podání, které:

- směřuje proti nevhodnému chování zaměstnance celní správy v přímé souvislosti s plněním úkolů vyplývajících z působnosti celního orgánu,
- směřuje proti postupu celního orgánu a týká se zejména neodůvodněného odmítání provést předběžné opatření nebo jiný úkon z úřední povinnosti,
- není stížností podle správního řádu, avšak z jeho obsahu je zřejmé, že se odesílatel domáhá ochrany svých subjektivních práv a požaduje nápravu ve vlastním zájmu.¹⁸

Peticí se rozumí takové podání, kterým se osoby obracejí na celní orgány ve věcech veřejného nebo jiného společného zájmu patřícího do působnosti celních orgánů.¹⁹

V Celní správě ČR je na základě ustanovení čl. 8 Služebního předpisu č. 9/2006 – Vyřizování stížností a petic v Celní správě České republiky v oblasti vyřizování stížností prováděna analytická činnost. SO 050 GŘC vypracovává souhrnnou zprávu, v níž uvádí zobecněné údaje shromážděné v dané oblasti za celou celní správu. Tato zpráva je pod názvem „Informace o vyřizování stížností, oznámení, podnětů a petic směřujících vůči činnosti celních orgánů v České republice“ každoročně předkládána na koordinační poradě.

Pro účely analytické činnosti jsou veškeré stížnosti směřující proti celním orgánům rozdělovány do čtyř kategorií:

- stížnosti směřující na nesprávný postup,

¹⁸ Čl. 2 odst. 1 Služební předpis č. 9/2006 – Vyřizování stížností a petic v Celní správě ČR.

¹⁹ Čl. 2 odst. 3 Služební předpis č. 9/2006 – Vyřizování stížností a petic v Celní správě ČR.

- na průtahy ve správním řízení,
- na chování a vystupování zaměstnanců celní správy,
- jiné.

Do kategorie jiné se zařazují stížnosti do předchozích tří kategorií nezařaditelné. To mohou být např. stížnosti upozorňující na podávání nepravdivých informací médiím, podjatost nebo neobdržení odpovědi na žádost o informaci. Vyřízené stížnosti se klasifikují dle výsledku prošetření jako důvodné, částečně důvodné a nedůvodné.

V níže uvedené tabulce č. 3 jsou pro lepší představu o počtu stížností šetřených v celní správě uvedeny počty stížností vyřízených v jednotlivých letech za období let 2001 – 2006. Tabulka dále přibližuje, kolik stížností bylo v jednotlivých letech vyhodnoceno jako oprávněné resp. důvodné. Počty důvodných stížností zahrnují také stížnosti částečně důvodné. Důvodné stížnosti jsou pak rozděleny podle jejich předmětu do výše uvedených čtyř kategorií. Za jednotlivými hodnotami počtu důvodných stížností celkem (z toho důvodné) je procentní vyjádření části důvodných stížností z celkového počtu stížností prošetřovaných celní správou v daném roce. Za ostatními počty důvodných stížností rozdělených do jednotlivých kategorií jsou uvedena procentní vyjádření částí důvodných stížností z příslušné kategorie vzhledem k celkovému počtu důvodných stížností (z toho důvodné).

Počty stížností v jednotlivých letech byly čerpány z materiálu, který je každoročně předkládán k projednání gremiální poradou.

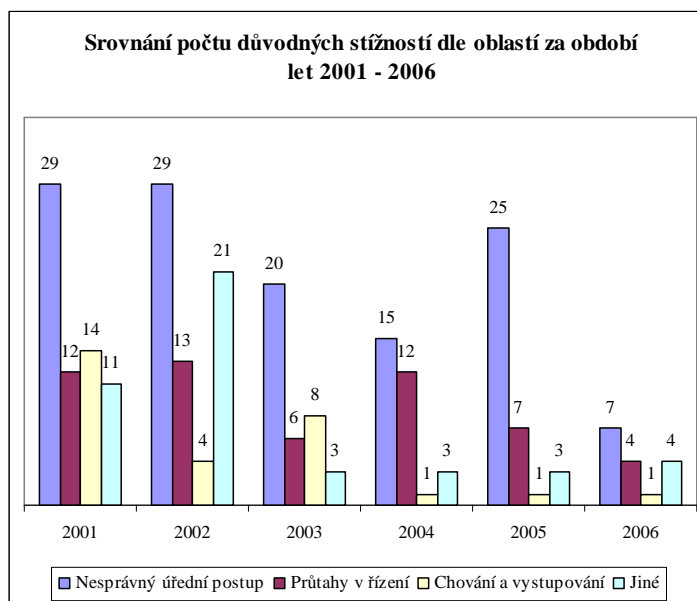
Tab. 3 – Celní správa ČR: Počet stížností za období let 2001 – 2006.

Rok	2001		2002		2003		2004		2005		2006	
Počet stížností	299		325		252		192		156		129	
Z toho důvodné	66	22%	67	21%	37	15%	31	16%	36	23%	16	12%
Nesprávný úřední postup	29	44%	29	43%	20	54%	15	48%	25	69%	7	44%
Průtahy v řízení	12	18%	13	19%	6	16%	12	39%	7	19%	4	25%
Chování a vystupování	14	21%	4	6%	8	22%	1	3%	1	3%	1	6%
Jiné	11	17%	21	31%	3	8%	3	10%	3	8%	4	25%

Zdroj: Dokument – Informace o vyřizování stížností a petic směřujících vůči činnosti celních orgánů v ČR za rok 2001 – 2006.

Z tabulky vyplývá, že od roku 2004, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie (1. května 2004), znatelně klesl počet stížností na chování a vystupování zaměstnanců Celní správy. Toto může mít přímou souvislost s ukončením kontrolní činnosti celní správy související s dovozem, vývozem a tranzitem zboží na hraničních přechodech.

Graf č. 1

Zdroj: Graf č. 1 byl vytvořen na základě hodnot uvedených v tab. 3.

Nejčastější příčiny oprávněných stížností od roku 2004 byly tyto:

- nepotvrzení tiskopisu DPH,
- navyšování celní hodnoty u dováženého textilu z asijských zemí,
- čekací doby na hraničních přechodech (po 1.5.2004 na CÚ Ruzyně),
- průtahy při odvolacím řízení,
- vydání nesprávných rozhodnutí,
- vydání exekučních příkazů v rozporu s právními předpisy,
- zajištění celního dluhu,
- nesprávně podané ústní informace,
- nesprávný postup v přestupkovém řízení, průtahy při zajištění kontejneru.

2.3.4 Metody kontroly

Kontrolní činnost v Celní správě je prováděna nejrůznějšími metodami. Je žádoucí, aby kontrolující zvolili k danému účelu kontroly tu nejvhodnější metodu, která povede k cíli co nejkratší a nejúčinnější cestou. Níže jsou uvedeny nejčastěji používané kontrolní metody.

Metoda srovnávací

- její podstatou je zjišťování údajů z dokumentů, evidencí, spisů a databází a následné porovnání těchto údajů s požadovaným stavem, který je určován právními předpisy a interními akty řízení. Tato metoda je užívána zejména pro kontroly procesních postupů ve správních řízeních.

Analýza

- spočívá ve vyhledávání a řazení dat uložených v počítačových databázích. Tato data pak v souhrnu dají celkový obrázek průběhu kontrolovaného úkonu prováděného pracovníky celní správy (průběh velkého celního řízení – podrobná kontrola dováženého zboží ze třetích zemí).

Pozorování

- tato metoda se užívá pro zjišťování dodržování předepsaných postupů pracovníky Celní správy. Kontrolovaná činnost je pozorována v reálném čase a následně porovnávána s postupy stanovenými právními předpisy nebo interními akty řízení. Méně často je využívána metoda skrytého pozorování, která umožňuje provádět monitoring chování a vystupování pracovníků Celní správy vůči veřejnosti nebo jejich ústrojové kázně.

3. Policie České republiky

Policie České republiky je bezpečnostní sbor zřízený pro plnění úkolů souvisejících s ochranou vnitřního pořádku a bezpečnosti. Mezi hlavní úkoly patří ochrana veřejného pořádku, bezpečnosti osob a majetku, boj s kriminalitou, vedení trestního řízení, potírání přestupků a dohled nad bezpečností a plynulostí silničního provozu.²⁰

Z výše uvedeného vyplývá, že příslušníci Policie ČR prakticky neustále přicházejí do styku s širokou veřejností, a to nejčastěji při řešení krizových, nestandardních, vesměs však nepříjemných situací. V těchto situacích je veřejnost velmi citlivá na jednání jednotlivých příslušníků a jakékoliv vybočení z etických a právních norem z jejich strany je velice negativně vnímáno, čímž dochází k poškozování dobrého jména Policie ČR v očích veřejnosti.

Ze snahy těmto jevům předcházet a také je omezovat vychází hlavní směr určující plánování a zaměřování vnitřní kontroly na přímý výkon služby.

3.1 Vnitřní akty řízení

V Policii České republiky je vydáno několik předpisů upravujících vnitřní kontrolu, tedy v Policii ČR kontrolu obecnou. Základním a nejdůležitějším z těchto předpisů je Nařízení Ministerstva vnitra č. 55/2003 o obecné kontrole a supervizní činnosti, ve znění NMV č. 1/2006, které upravuje provádění obecné kontroly v rámci celého resortu ministerstva vnitra. O tomto předpisu se zmíním podrobněji dále. Toto nařízení je doplněno a zpřesněno Pokynem ředitele odboru interního auditu a supervize k jednotné aplikaci nařízení Ministerstva vnitra č. 55/2003 o obecné kontrole a supervizní činnosti, ve znění nařízení Ministerstva vnitra č. 1/2006. Předpisy upřesňujícími a upravujícími výkon obecné kontroly v podmínkách Policie ČR jsou Závazný pokyn policejního prezidenta č. 110/2006 o obecné kontrole v Policii České republiky a Závazný pokyn policejního prezidenta č. 17/2007, kterým se upravuje postup kontrolních útvarů a kontrolních skupin při získávání údajů.

Vyřizování stížností a petic v Policii ČR upravuje předpis platný pro celý resort ministerstva vnitra - Nařízení Ministerstva vnitra č. 15/2006. Tento předpis zpřesňuje

²⁰ Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky.

a doplňuje Závazný pokyn policejního prezidenta č. 97/2006, kterým se upravuje vyřizování petic a stížností v Policii České republiky.

Předpisem upravujícím pověření útvarů Policie ČR k plnění úkolů policejních orgánů je Závazný pokyn policejního prezidenta č. 130/2007. Tím se upravuje postup Policie České republiky při plnění úkolů v trestním řízení.

3.1.1 NMV č. 55/2003 o obecné kontrole a supervizní činnosti

„Toto nařízení upravuje zahájení, výkon a realizaci výsledků obecné kontroly, supervizní činnost včetně jejich plánování, koordinace, metodiky a statistického sledování a vyhodnocování, dále plánování a statistické sledování následné veřejnosprávní kontroly na místě a státní kontroly a správního dozoru a dále metodické usměrňování a statistické sledování interního auditu;...“²¹

Předpis je rozdělen do šesti částí, přičemž každá část má několik článků. Část první **Úvodní ustanovení** stanovuje, co je předmětem úpravy a na jaké kontrolní činnosti se toto nařízení nevztahuje. Jsou zde definovány základní pojmy užívané v předpisu, jako například předmět obecné kontroly, kritérium obecné kontroly, ale i pojem obecná kontrola. Článek 3 pak uvádí a definuje 4 formy obecné kontroly:

- systémová kontrola,
- tematická kontrola,
- kontrola přijatých opatření,
- kontrolní průzkum.

Druhá část nařízení **Práva a povinnosti** přiznává práva a ukládá povinnosti kontrolním pracovníkům a kontrolovaným osobám a upravuje tak jejich vzájemné vztahy v průběhu kontroly. K oprávněním kontrolních pracovníků patří například:

- oprávnění požadovat pravdivé a úplné informace, vysvětlení a stanoviska ke zjišťovaným a souvisejícím skutečnostem,
- vykonat obecnou kontrolu,
- používat pro dokumentování záznamovou techniku.

Na druhou stranu jsou pracovníci kontroly povinni postupovat podle tohoto nařízení a šetřit práva a právem chráněné zájmy kontrolované osoby včetně ochrany jejích osobních údajů.

²¹ Čl. 1 odst. 1 NMV č. 55/2003 o obecné kontrole a supervizní činnosti, ve znění NMV č. 1/2006.

Zároveň jsou zde uvedena ustanovení řešící vyloučení kontrolního pracovníka z obecné kontroly v případech, kdy tento pracovník v kontrolovaném období odpovídal za předmět této kontroly nebo jsou u něho důvodné pochybnosti o jeho nepodjatosti.

Část třetí **Obecná kontrola** začíná článkem 8, který upravuje činnost pracovníků kontroly při zahájení obecné kontroly. Určuje zejména rozsah přípravy na kontrolu, který závisí na formě a předmětu kontroly. V článku 9 **Program obecné kontroly** jsou uvedeny náležitosti, které musí obsahovat vypracovávaný program kontroly. Článek 10 **Výkon obecné kontroly** stanovuje povinnosti kontrolních pracovníků a úkoly vedoucího obecné kontroly při vlastním výkonu kontrolní činnosti. Článek 11 **Důkazy** určuje co je a co není důkazem, kterým kontrolní pracovníci mohou prokázat objektivitu kontrolního zjištění. V článku 12 **Výsledný materiál z obecné kontroly** je stanoveno, co je výsledným materiálem z obecné kontroly a zároveň je určeno, kdy a za jakých podmínek se zpracovává záznam, kdy protokol a jaké náležitosti musí tyto dokumenty obsahovat. Dále jsou v článku 13 **Řízení o stanovisku k záznamu** a v článku 14 **Řízení o námitkách** uvedena „procesní“ pravidla pro jednotlivá řízení. Článek 16 **Ukončení výkonu obecné kontroly** uvádí, kdy a za jakých podmínek se považuje obecná kontrola za ukončenou. Povinnosti vedoucího zaměstnance kontrolované osoby ve vztahu k výsledkům kontroly a s tím související povinnosti vedoucího zaměstnance kontrolního útvaru jsou stanoveny v článku 17 **Realizace výsledků obecné kontroly**. Poslední článek třetí části tohoto předpisu, který nese název **Dokumentace o vykonané obecné kontrole**, upravuje nakládání se spisovou dokumentací vzniklou v průběhu výkonu příslušné kontroly.

Část čtvrtá **Supervize** se zabývá zaměřením a výkonem supervizní činnosti, která svou podstatou nespadá do rozsahu této práce, a tak se o ní nebudu blíže zmiňovat.

Část pátá **Společná ustanovení** v článku 20 **Plánovací a koordinační činnost** uvádí pravidla pro sestavování plánů hlavních kontrolních úkolů a následné nakládání s nimi. Zároveň stanovuje náležitosti, které musí každý plán obsahovat. Další články pojednávají o metodické činnosti a jejím zaměření a o pravidlech zajišťování součinnosti při státní kontrole vykonávané vnějším orgánem. Článek 23 a 24 uvádí způsob a pokyny pro statistické sledování všech druhů kontroly a vyhodnocování jejich výsledků.

Část šestá **Závěrečná ustanovení** stanovuje pravidla pro vydávání, užívání a nakládání se zmocněními a pověřeními k výkonu obecné kontroly.

3.1.2 ZP PP č. 110/2006 o obecné kontrole v Policii České republiky

Považuji za účelné uvést na tomto místě vymezení pojmů kontrolní útvar, kontrolní skupina a kontrolní pracoviště, tak jak jsou uvedeny v ZP PP č. 110/2006.

Kontrolním útvarem se v Policii ČR rozumí:

- odbor vnitřní kontroly Policejního prezidia ČR,
- skupina vnitřní kontroly P ČR ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie,
- oddělení vnitřní kontroly P ČR správy hl. m. Prahy,
- skupina vnitřní kontroly P ČR správy kraje,
- skupina vnitřní kontroly P ČR městského ředitelství.

Kontrolní skupinou se rozumí:

- skupina vnitřní kontroly hospodářské správy Policejního prezidia ČR,
- skupina vnitřní kontroly P ČR útvaru pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování,
- skupina vnitřní kontroly P ČR oblastního ředitelství služby cizinecké policie,
- kontrolní skupina P ČR správy kraje a správy hl. m. Prahy,
- skupina vnitřní kontroly P ČR okresního (obvodního) ředitelství.

Kontrolním pracovištěm se rozumí:

- organizační článek Policejního prezidia ČR vykonávající obecnou kontrolu jako část své činnosti,
- organizační článek policie vykonávající obecnou kontrolu jako část své činnosti.

Pracovníci kontrolních útvarů a kontrolních skupin se při výkonu obecné kontroly a při plnění úkolů uložených vedoucími zaměstnanci prokazují zmocněním. Pracovníci kontrolních pracovišť se prokazují písemným pověřením.

Kontrolním pracovníkům odboru vnitřní kontroly schvaluje zmocnění policejní prezident (viz příloha D obr. 1). Ostatním pracovníkům kontrolních útvarů a kontrolních skupin schvalují zmocnění ředitelé P ČR útvarů s působností na celém území ČR (viz příloha D obr. 2), ředitelé P ČR správ krajů a Správy hl. m. Prahy, ředitelé P ČR městských ředitelství (viz příloha D obr. 3), ředitelé P ČR oblastních ředitelství služby

cizinecké a pohraniční policie a ředitelé P ČR okresních (obvodních) ředitelství (viz příloha D obr. 4).

Dále předpis upravuje platnost zmocnění a povinnosti držitele zmocnění. Zároveň je upravena plánovací a koordinační činnost a statistické sledování obecné kontroly.

3.2 Organizační uspořádání kontrolních orgánů

Policii České republiky tvoří Policejní prezidium České republiky se sídlem v Praze, útvary s působností na celém území České republiky a útvary s územně vymezenou působností. Jako útvar Policie ČR s územně vymezenou působností je zřízeno 8 krajských správ se sídlem v Praze, Českých Budějovicích, Brně, Ústí nad Labem, Ostravě, Hradci Králové a Plzni. Krajským správám Policie ČR je podřízeno 72 okresních ředitelství Policie ČR, 3 městská ředitelství Policie ČR (Brno, Ostrava, Plzeň) a 4 obvodní ředitelství (Praha I – IV).

Policejní prezidium ČR řídí útvary Policie ČR s působností na celém území České republiky a krajské správy Policie ČR. Krajské správy řídí okresní ředitelství. Policejní prezidium ČR je podřízeno Ministerstvu vnitra.

Policie České republiky má 44 101 systemizovaných míst pro zaměstnance, kteří jsou ve služebním poměru a 11 431 systemizovaných míst pro zaměstnance v poměru pracovním (údaje platné k datu 31. prosince 2007).

3.2.1 Odbor vnitřní kontroly Policejního prezidia ČR

Na Policejním prezidiu ČR je zřízen Odbor vnitřní kontroly, který „odpovídá především za plnění úkolů v oblasti obecné kontroly, vyřizování podání, trestního řízení a objasňování příčin a odhalování okolností vzniku mimořádných událostí.“²² Tento odbor je v přímé podřízenosti policejního prezidenta (viz příloha E). V oblasti provádění obecné kontroly a dalších činností, které vykonává jako specializovanou formu své činnosti má všeobecnou působnost. Metodicky vede a řídí všechny kontrolní útvary.

Odbor vnitřní kontroly má přiděleno 40 systemizovaných míst pro zaměstnance ve služebním poměru. Tento odbor má postavení policejního orgánu.

²² Čl. 43 odst. 1 přílohy Rozkazu policejního prezidenta č. 131/2007 Organizační řád Policejního prezidia ČR.

Tabulka 4 ukazuje poměr počtu systemizovaných míst kontrolních útvarů vzhledem k celkovému počtu systemizovaných míst na policejním prezidiu, na krajských správách a na útvarech s celostátní působností včetně služby cizinecké policie. V celkových počtech systemizovaných míst jsou zahrnuta i systemizovaná místa kontrolních útvarů na jednotlivých součástech policie. Do počtů systemizovaných míst pracovníků kontroly na krajských správách jsou započítána také systemizovaná místa pracovníků kontroly na úrovni okresních ředitelství.

Tab. 4 – Policie ČR: Počet systemizovaných míst kontrolních útvarů Policie ČR vzhledem k počtu systemizovaných míst.

Organizační útvar	Systemizovaná místa celkem	Systemizovaná místa kontrolních útvarů
Policejní prezidium ČR	1981	40
Krajské správy Policie ČR	43975	217
Celostátní útvary P ČR + Služby CP	9576	37
Celkem	55532	294

Zdroj: Údaje uvedené v tabulce 4 jsou platné ke dni 31. prosince 2007 a byly poskytnuty Odborem personálním Ministerstva vnitra ČR a Odborem vnitřní kontroly Policejního prezidia ČR.

Činnosti stanovené odboru vnitřní kontroly policejního prezidia příslušným organizačním řádem:

- „vykonává obecnou kontrolu, prošetřuje podání, plní úkoly policejního orgánu, objasňuje příčiny a odhaluje okolnosti vzniku mimořádných událostí,
- stanovuje užití konkrétních forem a metod a řešení problémů v činnosti útvarů policie včetně jejich koordinace v oblasti trestního řízení, vyřizování podání, obecné kontroly, objasňování příčin a odhalování okolností vzniku mimořádných událostí, analýz a hodnocení metod, forem a činnosti při policejních opatřeních a vyhledává systémové nedostatky v činnosti policie,
- vytváří podmínky pro působnost kontrolních útvarů a skupin v policii a koordinuje jejich činnosti, při tom spolupracuje s vnějšími kontrolními orgány a harmonizuje používané formy a metody činnosti s mezinárodními a nadnárodními systémy,
- kontroluje služební a pracovní činnost policistů a zaměstnanců při zajišťování fungování systému organizace a řízení policie s cílem dokumentovat úroveň

dodržování právních předpisů a interních aktů řízení a navrhopat opatření k odstranění nedostatků,

- ve vymezeném rozsahu plní úkoly policejního orgánu, odhaluje a dokumentuje přestupky a kázeňské přestupky spáchané policisty v souvislosti se služební činností nebo závažná porušení služební přísahy a odhaluje a dokumentuje přestupky spáchané zaměstnanci v souvislosti s pracovní činností,
- stanovuje úkoly, kontroluje a metodicky usměrňuje jejich plnění, analyzuje a vyhodnocuje jejich výsledky a navrhuje opatření k nápravě,
- odpovídá v policii za sjednocování forem a metod při plnění úkolů policejních orgánů, vyřizování podání, výkonu obecné kontroly a objasňování příčin a odhalování okolností vzniku mimořádných událostí; za tím účelem je zmocněn vydávat interní akty řízení,
- sleduje a soustřeďuje informace a vyhodnocuje trendy protiprávního jednání policistů a zaměstnanců a na základě analýzy navrhuje opatření k řešení,
- spolupracuje s ostatními orgány veřejné správy.²³

3.2.2 Skupina vnitřní kontroly krajské správy Policie ČR

Na správách krajů jsou zřízeny skupiny vnitřní kontroly, na Správě hlavního města Prahy je zřízeno oddělení vnitřní kontroly. Tyto útvarry vykonávají obecnou kontrolu jako specializovanou formu své činnosti v územní působnosti příslušné krajské správy resp. Správy hlavního města Prahy. Organizačně jsou v přímé podřízenosti řediteli správy (viz příloha F). Činnost těchto skupin a oddělení metodicky řídí a koordinuje Odbor vnitřní kontroly Policejního prezidia ČR.

V Policii ČR je zřízeno sedm skupin vnitřní kontroly krajských správ a jedno oddělení vnitřní kontroly Správy hlavního města Prahy a mají přidělen různý počet systemizovaných míst, který je určován počtem zaměstnanců příslušných správ. Tyto skupiny a oddělení mají postavení policejního orgánu.

Tabulka 5 ukazuje poměr počtu systemizovaných míst kontrolních útvarů vzhledem k celkovému počtu systemizovaných míst na jednotlivých krajských správách Policie ČR. V celkovém počtu systemizovaných míst na jednotlivých správách jsou zahrnuta i systemizovaná místa jejich kontrolních útvarů. Vedle počtů systemizovaných míst kontrolních útvarů na krajských správách samotných jsou uvedeny počty

²³ Čl. 43 odst. 2 přílohy Rozkazu policejního prezidenta č. 131/2007 Organizační řád Policejního prezidia ČR.

systemizovaných míst všech kontrolních útvarů na úrovni okresních ředitelství, která pod danou krajskou správou spadají.

Tab. 5 – Policie ČR: Přehled systemizovaných míst kontrolních útvarů krajských správ vzhledem k počtu jejich systemizovaných míst.

Organizační útvar	Počet zaměstnanců	Počet pracovníků skupin a oddělení vnitřní kontroly		Celkem pracovníků kontroly
		Správa kraje	OŘ, MŘ a obvod. ředitelství	
Správa hlavního města Prahy	8053	25	16	41
Správa střečeského kraje	4419	8	16	24
Správa jihočeského kraje	3314	5	9	14
Správa zápačeského kraje	4620	8	17	25
Správa severočeského kraje	5522	12	11	23
Správa východočeského kraje	4455	7	14	21
Správa jihomoravského kraje	6506	10	24	34
Správa severomoravského kraje	7086	10	25	35
Celkem	43975	85	132	217

Zdroj: Údaje uvedené v tabulce 5 jsou platné ke dni 31. prosince 2007 a byly poskytnuty Odborem personálním Ministerstva vnitra ČR a Odborem vnitřní kontroly Policejního prezidia ČR.

Činnosti skupiny vnitřní kontroly krajské správy Policie ČR tak, jak je stanovuje příslušný organizační řád:

- „ve vymezeném rozsahu provádí prověřování trestných činů pracovníků, na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje 3 roky,
- stanovuje hlavní směry kontrolní činnosti správy, zajišťuje a koordinuje specializované kontrolní akce ke kontrole stavu plnění a dodržování zákonných norem a aktů řízení v rámci jednotlivých služeb, organizačních článků a ředitelství včetně výkonu služby s výjimkou ekonomické kontroly a vypracovává a projednává návrhy nápravných opatření,
- přijímá, eviduje a ve stanoveném rozsahu a lhůtách prošetřuje stížnosti a podněty od fyzických a právnických osob k činnosti všech policistů správy s výjimkou ředitele správy,
- prošetřuje opakovaná podání, která byla prvotně zpracována na skupinách vnitřní kontroly ředitelství,

- využívá dostupných technických prostředků, zejména audiovizuální techniky, k dokumentaci kontrolních zjištění a při prověřování podání,
- zajišťuje nepřetržitou výjezdovou službu policejních orgánů k prověření trestních oznámení ve vymezeném rozsahu a kontrolní činnosti u mimořádných událostí,
- koordinuje činnost kontrolních a metodických pracovišť organizačních článků správy a ředitelství, soustřeďuje a vyhodnocuje informace z kontrolní a metodické činnosti v rozsahu stanoveném aktem řízení a zajišťuje metodickou činnost k těmto pracovištím,
- analyzuje skutečnosti zjištěné kontrolami, prošetřováním trestných činů a stížností na jednotlivých úsecích služební činnosti správy a předkládá návrhy na opatření vedení správy,
- podílí se na preventivním eliminování a odstraňování negativních jevů v činnosti policistů správy včetně nezákonného jednání,
- vyžaduje odborná stanoviska a vyjádření nutná k plnění stanovených úkolů.²⁴

3.2.3 Skupina vnitřní kontroly okresního ředitelství Policie ČR

Na okresních, městských a obvodních ředitelstvích jsou zřizovány skupiny vnitřní kontroly, které provádějí vnitřní kontrolu jako specializovanou formu své činnosti v územní působnosti daného ředitelství. Tyto útvary organizačně spadají do přímé podřízenosti ředitele příslušného ředitelství (viz příloha G) a jsou metodicky řízeny skupinami vnitřní kontroly územně příslušných správ krajů resp. oddělením vnitřní kontroly Správy hl. m. Prahy.

V působnosti krajských správ Policie ČR je zřízeno celkem 79 skupin vnitřní kontroly na okresních, obvodních nebo městských ředitelstvích. Na většině okresních ředitelství jsou skupiny vnitřní kontroly tvořeny 1 až 3 zaměstnanci. Tyto skupiny nemají postavení policejního orgánu.

Činnosti, které vykonává skupina vnitřní kontroly okresního ředitelství Policie ČR, jsou stanoveny organizačním řádem následovně:

²⁴ Čl. 15 odst. 1 Přílohy č. 1 Rozkazu ředitele Policie ČR Správy hl. m. Prahy č. 28/2005, kterým se vydává Organizační řád Policie ČR Správy hlavního města Prahy.

- „přijímá, eviduje a prošetřuje ve vymezeném rozsahu podání fyzických a právnických osob směřující na činnost organizačních článků okresního ředitelství nebo na činnost a jednání policistů zařazených v těchto organizačních člancích,
- kontroluje činnost organizačních článků okresního ředitelství při výkonu služby s cílem dokumentovat úroveň dodržování právních předpisů a aktů řízení, zjišťovat nežádoucí jevy a navrhnout opatření k jejich odstranění,
- analyzuje a vyhodnocuje výsledky kontrol a uzavřených podání a předkládá návrhy na opatření řediteli okresního ředitelství,
- spolupracuje v oblasti své působnosti s inspekcí ministra vnitra.“²⁵

3.3.4 Skupiny vnitřní kontroly ostatních útvarů Policie ČR

V rámci útvarů s působností na celém území České republiky je zřízena skupina vnitřní kontroly útvaru pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování. Dále jsou zřízeny skupiny vnitřní kontroly ředitelství služby cizinecké policie a oblastních ředitelství služby cizinecké policie. Tyto útvary také vykonávají obecnou kontrolu jako specializovanou formu své činnosti v územní působnosti příslušného oblastního ředitelství. A funguje rovněž skupina vnitřní kontroly Úřadu dokumentace vyšetřování zločinů komunismu Služby kriminální policie a vyšetřování.

Činnost těchto skupin metodicky řídí a koordinuje Odbor vnitřní kontroly Policejního prezidia ČR.

3.3 Praktická stránka činnosti

3.3.1 Obecná kontrola

Vnitřní kontrolní činnost se v rámci Policie ČR vykonává prostřednictvím obecné kontroly, která může být provedena formou systémové kontroly, tematické kontroly, kontroly přijatých opatření nebo formou kontrolního průzkumu.

²⁵ Čl. 13 odst. 2 přílohy Rozkazu ředitele Policie ČR okresního ředitelství Č. Krumlov č. 10/2003, kterým se vydává Organizační řád Policie ČR okresního ředitelství Český Krumlov.

Systémová kontrola – „kdy se posuzuje a vyhodnocuje naplňování působnosti svěřené ministerstvu, realizace předmětu činnosti a plnění úkolů stanovených útvarům ministerstva, útvarům policie, plnění úkolů nebo realizace předmětu činnosti stanovené organizačním složkám nebo příspěvkovým organizacím;“²⁶

Tematická kontrola – „kdy je předmětem této kontroly určitá, tematicky vymezená část činnosti kontrolované osoby;“²⁷

Kontrola přijatých opatření – „kdy je kontrolována adekvátnost, efektivnost a včasnost provedení opatření přijatých k nápravě nedostatků, zjištěných předchozími kontrolami;“²⁸

Kontrolní průzkum – „kdy jsou vyhodnocovány základní informace o činnosti kontrolované osoby.“²⁹

V podmínkách Policie ČR jsou nejčastěji využívány kontroly tematické, kontrola přijatých opatření a kontrolní průzkum.

Kontrolní útvary (viz kapitola 3.2.2), kontrolní pracoviště Policejního prezidia ČR, skupina vnitřní kontroly Hospodářské správy Policejního prezidia ČR a skupina vnitřní kontroly Policie ČR útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, služby kriminální policie a vyšetřování zpracovávají své roční plány hlavních kontrolních úkolů, které schvalují příslušní vedoucí zaměstnanci. Sestavují se s ohledem na plán hlavních kontrolních úkolů Policejního prezidia, který stanovuje zaměření kontrol pro podřízené útvary. Tato zaměření musí být obsažena ve všech plánech jednotlivých kontrolních útvarů. Plány mohou obsahovat také zaměření kontrolní činnosti stanovená vedoucími zaměstnanci. Takto plánované kontroly se provádějí zejména formou tematických nebo systémových kontrol. Všechny plány hlavních kontrolních úkolů musí obsahovat předepsané náležitosti a jsou předkládány odboru interního auditu a supervize Ministerstva vnitra. Ostatní kontrolní činnost, která není plánována, se uskutečňuje podle momentální situace nebo na pokyn vedoucího zaměstnance formou tematických kontrol nebo formou kontrolního průzkumu.

²⁶ Čl. 3 písm. a) NMV č. 55/2003 o obecné kontrole a supervizní činnosti, ve znění NMV č. 1/2006.

²⁷ Čl. 3 písm. b) NMV č. 55/2003 o obecné kontrole a supervizní činnosti, ve znění NMV č. 1/2006.

²⁸ Čl. 3 písm. c) NMV č. 55/2003 o obecné kontrole a supervizní činnosti, ve znění NMV č. 1/2006.

²⁹ Čl. 3 písm. d) NMV č. 55/2003 o obecné kontrole a supervizní činnosti, ve znění NMV č. 1/2006.

Pracovníci kontrolních útvarů a kontrolních skupin se při výkonu obecné kontroly prokazují zmocněním (viz příloha D), které tvoří přílohu služebního průkazu, a pracovníci kontrolních pracovišť nebo pracovníci zvlášť pověřeni výkonem obecné kontroly se prokazují písemným pověřením vydaným na dobu určitou. Písemné pověření, které je podepisováno příslušným vedoucím zaměstnancem, zpracovává vedoucí obecné kontroly. Před vlastním výkonem obecné kontroly se zpracovává a schvaluje její program, v němž je stanoven předmět a cíl kontroly. Stanoveny jsou také jednotlivé body programu. Těmi je určen rozsah kontroly. S programem obecné kontroly je prokazatelně seznamován vedoucí zaměstnanec kontrolovaného útvaru.

Kontrolní zjištění se zpracovává písemně do výsledného materiálu, kterým je záznam nebo protokol. V případě, že se kontrolní zjištění týká příslušníka policie, zpracovává se záznam (pokud navazuje řízení ve věcech služebního poměru), v případě zaměstnance policie se zpracovává protokol. Vedoucí zaměstnanec kontrolovaného útvaru může podat stanovisko k záznamu (pokud je výsledným materiálem z kontroly záznam) nebo námitky (pokud je výsledným materiálem z kontroly protokol) vedoucímu obecné kontroly. Pokud vedoucí obecné kontroly vyhoví námitkám v plném rozsahu, písemně o nich rozhodne. Jinak postoupí tyto námitky k rozhodnutí svému nadřízenému. Proti rozhodnutí o námitkách již není přípustný opravný prostředek.

Vedoucí zaměstnanec kontrolované osoby je povinen přijmout účinná opatření k nápravě zjištěných nedostatků a podat o tom písemnou zprávu vedoucímu zaměstnanci, v jehož podřízenosti je kontrolní skupina, která příslušnou obecnou kontrolu provedla. Po uplynutí lhůty stanovené pro přijetí opatření k nápravě nedostatků zjištěných kontrolou, je na daném útvaru provedeno ověření, zda byly nedostatky odstraněny, a to formou kontroly přijatých opatření.

Provedené obecné kontroly a jejich výsledky jsou statisticky sledovány prostřednictvím informačního systému „Kontrolní činnost“. Do tohoto systému zapisuje údaje vedoucí obecné kontroly. Údaje ze systému „Kontrolní činnost“ se vyhodnocují jedenkrát ročně.

3.3.2 Plnění úkolů v trestním řízení

Úkoly policejních orgánů plní pracovníci kontrolních útvarů policie:

„a) šetřením a prověřováním trestných činů do doby potvrzení skutečností nasvědčujících tomu, že jde o podezření z trestného činu spáchaného příslušníkem nebo

zaměstnancem policie v souvislosti s plněním služebních nebo pracovních úkolů, v případech:

1. podnětů k trestnímu stíhání, které odhalí vlastní činností,
 2. vzniku škody, zranění nebo úmrtí osob,
- b) i v případech:
1. pohřešování policisty nebo zaměstnance policie,
 2. sebevražd a náhlých úmrtí policisty mimo zdravotnická zařízení,
 3. úmrtí zaměstnance policie v souvislosti s plněním pracovních úkolů.³⁰

Kontrolní útvar v případě šetření podezření ze spáchání trestného činu sepíše záznam o zahájení úkonů trestního řízení (dle § 158/3 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád ve znění novel) a provádí prověřování (úsek před zahájením trestního stíhání) do doby potvrzení podezření, že jde o trestný čin spáchaný příslušníkem nebo zaměstnancem policie. Takový případ předává kontrolní útvar po rozhodnutí vedoucího zaměstnance, do jehož podřízenosti tento útvar spadá, inspekci ministra vnitra nebo přímo příslušnému státnímu zástupci, který prověřovaný případ dozoruje.

3.3.3 Vyřizování stížností

V Policii ČR se dle čl. 3 odst. 1 Nařízení Ministerstva vnitra č. 15/2006, kterým se upravuje postup ve věcech petic a stížností, přijaté stížnosti a petice evidují v informačním systému „Evidence podání“. Tento systém, který se pro výše uvedený účel používá v celém resortu Ministerstva vnitra usnadňuje analytickou a statistickou činnost v oblasti stížností a petic. Odbor vnitřní kontroly Policejního Prezidia ČR zevšeobecňuje a statisticky zpracovává získané výsledky jednou ročně v materiálu Vyhodnocení činnosti kontrolních útvarů Policie ČR.

Důvodné stížnosti směřující na útvary policie nebo pracovníky útvarů policie jsou pro statistické účely rozdělovány do čtyř skupin podle příčin podání stížnosti:

- nedbalost a nekázeň (např. nevhodné jednání a chování příslušníků, nedodržování právních předpisů a interních aktů řízení),
- nesprávný výklad právních předpisů (např. nepřijetí oznámení o přestupku nebo oznámení dle trestního řádu),

³⁰ Čl. 9 odst. 1 písm. a) a b) Závazného pokynu policejního prezidenta č. 130/2007, kterým se upravuje postup Policie České republiky při plnění úkolů v trestním řízení.

- nedostatky v řízení a kontrole,
- ostatní (příčiny do předešlých tří skupin nezařaditelné).

V níže uvedené tabulce č. 6 jsou pro představu o počtu stížností šetřených v Policii ČR uvedeny počty stížností vyřízených v jednotlivých letech za období let 2001 – 2006. Tabulka dále přibližuje, kolik stížností bylo v jednotlivých letech vyhodnoceno jako oprávněné resp. důvodné. Počty důvodných stížností zahrnují také stížnosti částečně důvodné. Důvodné stížnosti jsou pak rozděleny podle jejich předmětu do výše uvedených čtyř skupin. Za jednotlivými hodnotami počtu důvodných stížností celkem (z toho důvodné) je procentní vyjádření části důvodných stížností z celkového počtu stížností prošetřovaných Policií ČR v daném roce. Za ostatními počty důvodných stížností rozdělených do jednotlivých skupin jsou uvedena procentní vyjádření částí důvodných stížností z příslušné skupiny vzhledem k celkovému počtu důvodných stížností (z toho důvodné).

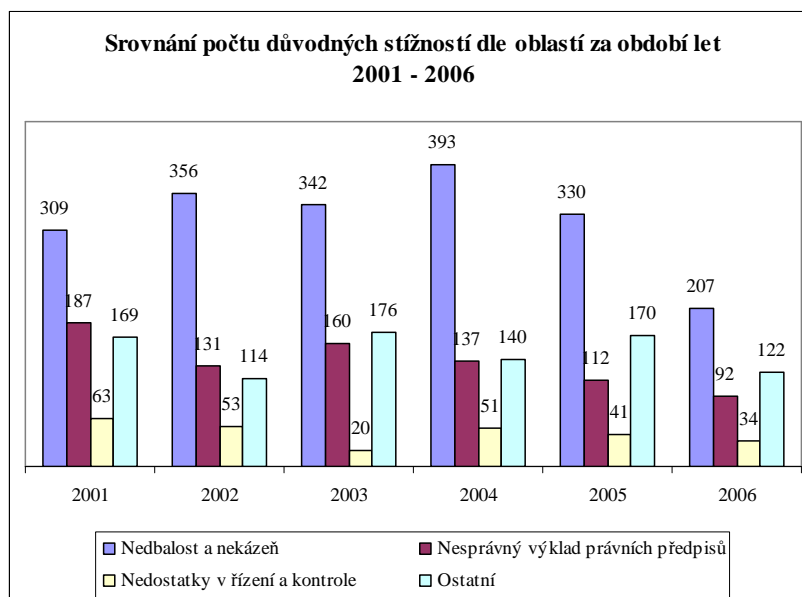
Počty stížností v jednotlivých letech byly čerpány z materiálu, který je každoročně vypracováván odborem vnitřní kontroly Policejního prezidia ČR. Procentní hodnoty byly zaokrouhleny na celá čísla.

Tab. 6 – Policie ČR: Počet stížností za období let 2001 – 2006.

Rok	2001		2002		2003		2004		2005		2006	
Počet stížností	5205		5247		5725		5471		5094		3107	
Z toho důvodné	728	14%	654	12%	698	12%	721	13%	653	13%	455	15%
Nedbalost a nekázeň	309	42%	356	54%	342	49%	393	55%	330	51%	207	45%
Nesprávný výklad právních předpisů	187	26%	131	20%	160	23%	137	19%	112	17%	92	20%
Nedostatky v řízení a kontrole	63	9%	53	8%	20	3%	51	7%	41	6%	34	7%
Ostatní	169	23%	114	17%	176	25%	140	19%	170	26%	122	27%

Zdroj: Dokument - Vyhodnocení činnosti kontrolních útvarů Policie ČR za rok 2006.

Graf č. 2

Zdroj: Graf č. 2 byl vytvořen na základě hodnot uvedených v tab. 6.

Nejčastějším předmětem důvodných stížností bývá:

- postup v trestním řízení,
- nevhodné chování a jednání,
- postup při vyřizování podání,
- činnost cizinecké a pohraniční policie,
- činnost dopravní policie,
- prošetřování dopravních nehod,
- projednávání dopravních přestupků.

V porovnání s přehledem stížností, které byly podány ve stejném období let 2001 až 2006 proti celním orgánům je zřejmé, že Policie ČR vyřizuje nepoměrně více stížností směřujících vůči její činnosti. To může být zapříčiněno stejně tak rozdílným počtem pracovníků (pracovníků Policie ČR je o 49 204 více) čili větším počtem zpracovávaných případů, jako rozdílnými druhy úkolů, které oba bezpečnostní sbory plní. Zatím co u Celní správy ČR směřuje nejvíce důvodných stížností na nesprávný úřední postup, u Policie ČR nejvíce stížností směřuje na nedbalost a nekázeň jejích pracovníků.

3.3.4 Metody kontroly

K provádění kontrolní činnosti v Policii ČR je užíváno široké spektrum metod kontroly. Metoda je vždy volena podle druhu a povahy kontrolované oblasti. Nejčastěji užívané metody jsou shodné s metodami používanými kontrolními útvary v Celní správě ČR. Jedná se o tyto metody:

- metoda srovnávací,
- analýza,
- pozorování.

4. Vězeňská služba České republiky

Vězeňská služba je bezpečnostní sbor zřízený zákonem č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky zejména za účelem zajišťování výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody, a dále k zajištění ochrany pořádku a bezpečnosti při výkonu činností orgánů patřících do resortu Ministerstva spravedlnosti.³¹ Mezi hlavní úkoly plněné tímto bezpečnostním sborem patří zejména střežení vazebních věznic a věznic, dohlížení na dodržování zákonem stanovených podmínek výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody, střežení, předvádění a eskortování osob ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody, ale také zajišťování pořádku a bezpečnosti v budovách soudů a státních zastupitelství a v jiných místech činnosti soudů a Ministerstva spravedlnosti.³²

Z výše uvedeného plyne, že těžištěm činnosti příslušníků Vězeňské služby a justiční stráže je práce s nepřizpůsobivými jedinci, tedy pachatelé různých trestných činů počínaje majetkovou trestnou činností a konče násilnou trestnou činností.

Vnitřní kontrola se ve Vězeňské službě ČR soustřeďuje zejména na kontrolu dodržování zákonnosti vůči vězněným osobám, na dodržování zvláštních právních předpisů a vnitřních předpisů.

4.1 Vnitřní akty řízení

Ve Vězeňské službě ČR jsou vydány 2 vnitřní akty řízení, kterými je upraveno provádění vnitřní kontrolní činnosti. Oblast vnitřní kontroly upravuje Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 44/2005 o vnitřní kontrole ve Vězeňské službě České republiky a oblast finanční kontroly upravuje Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 43/2005 o finanční kontrole ve Vězeňské službě České republiky.

Další 2 předpisy upravují činnost odboru kontroly a jednotlivých oddělení prevence a stížností. Prvním je Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 78/2005 o vyřizování stížností a oznámení ve Vězeňské službě České republiky, které stanovuje pravidla související s přijímáním a vyřizováním stížností a petic a druhým je

³¹ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky.

³² *Vězeňská služba České republiky* [online]. c2004, 01.02.2007 [cit. 2007-12-29]. Dostupný z: <http://www.vscr.cz/clanky/?cl_id=460>.

Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 89/2006 o pověření orgánů Vězeňské služby České republiky prováděním úkonů policejního orgánu, které upravuje pověřování orgánů vězeňské služby prováděním úkonů v trestním řízení.

4.1.1 NGR VS č. 44/2005 o vnitřní kontrole ve Vězeňské službě ČR

„Tímto nařízením se vymezují hlavní cíle a základní zásady vnitřní kontroly prováděné ve Vězeňské službě České republiky.“³³

Toto nařízení je rozděleno do 4 částí.

První část s názvem **Obecná ustanovení** stanovuje hlavní cíle vnitřní kontroly:

- preventivně působit na všechny zaměstnance VS ČR,
- prověřovat, zda jsou v rámci VS ČR dodržovány zvláštní právní předpisy a vnitřní předpisy a jak jsou plněna opatření uložená na základě těchto předpisů,
- informovat příslušné vedoucí zaměstnance na jednotlivých stupních řízení o zjištěném stavu a dávat tím podnět k nápravě zjištěných nedostatků,
- vyhodnocovat zjištěné nedostatky, provádět jejich zobecnění a působit metodicky na zajištění jejich nápravy.

Dále určuje rozsah vnitřní kontroly a vyjmenovává její orgány, kterými jsou:

- generální ředitel Vězeňské služby (dále jen „generální ředitel“), jeho náměstci a ředitelé odborů Generálního ředitelství VS (dále jen „ředitel odboru“),
- určení zaměstnanci Generálního ředitelství Vězeňské služby,
- ředitel organizační jednotky, jeho zástupci, vedoucí oddělení a další určení zaměstnanci Vězeňské služby,
- ředitel zotavovny, jeho zástupce a další určení zaměstnanci zotavovny.

Druhá část s názvem **Formy vnitřní kontroly** stanovuje 4 formy vnitřní kontroly, kterými je vnitřní kontrola prováděna:

- komplexní kontrola,
- tematická kontrola,
- průběžná kontrola,
- operativní kontrola.

Dále uvádí cíle těchto forem kontroly, z nichž vyplývá i nejvhodnější způsob jejich použití.

³³ § 1 NGR Vězeňské služby ČR č. 44/2005, o vnitřní kontrole ve Vězeňské službě České republiky.

Třetí část s nejobsáhlejším názvem **Základní pravidla kontrolní činnosti** uvádí: skutečnosti, na jejichž základě se uskutečňuje vnitřní kontrola, definici plánu kontrolní činnosti, náležitosti, které musí plán obsahovat, a také časové období, na něž se plán zpracovává, pokyny pro používání příkazu k provedení kontroly a trvalého zmocnění ke kontrole, pravidla pro vyloučení kontrolního orgánu a v neposlední řadě jsou zde stanovena oprávnění a povinnosti kontrolního orgánu a kontrolované osoby. Postup při zahájení kontroly a pravidla platná v jejím průběhu jsou zmiňována v následujících odstavcích tohoto předpisu. O výsledku kontroly se zpracovává zpráva. Její náležitosti a požadavky na ni uvádí oddíl nazvaný Zpráva o výsledku kontroly. Poslední oddíl této části ukládá ředitelům organizačních jednotek a ředitelům zotavoven komplexně analyzovat výsledky a účinnost jimi prováděných kontrol. Obecně je zde upraven způsob využití výsledků provedených vnitřních kontrol.

Ve čtvrté části s názvem **Ustanovení přechodná a závěrečná** je mimo jiné stanovena povinnost ředitelům odborů vydávat metodiku kontrolní činnosti ke kontrolám prováděným v jejich působnosti.

4.2 Organizační uspořádání kontrolních orgánů

Vězeňská služba ČR je tvořena Generálním ředitelstvím Vězeňské služby ČR se sídlem v Praze, vazebními věznicemi, věznicemi a institutem vzdělávání. Generální ředitelství metodicky řídí a kontroluje 10 vazebních věznic se sídlem v Brně, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Liberci, Litoměřicích, Olomouci, Ostravě, Praze Pankráci, Praze Ruzyni a v Teplicích. Kromě vazebních věznic řídí a kontroluje také 26 věznic a Institut vzdělávání ve Stráži pod Ralskem. Generální ředitelství Vězeňské služby ČR je podřízeno Ministerstvu spravedlnosti.

Vězeňská služba ČR má 6853 systemizovaných míst pro zaměstnance ve služebním poměru a 3963 systemizovaných míst pro zaměstnance v poměru pracovním. Těchto 10816 zaměstnanců má na starost zhruba 19500 vězněných osob.

4.2.1 Odbor kontroly

Na Generálním ředitelství VS je zřízen odbor kontroly, který je pověřen prováděním vnitřní kontrolní činnosti ve Vězeňské službě, plní úkoly související s vyřizováním stížností, petic a podání a provádí úkony policejního orgánu v řízení

o trestných činech příslušníků. V těchto oblastech činností, které vykonává jako specializovanou formu své činnosti, má celostátní působnost. Metodicky vede a řídí kontrolní činnost prováděnou v organizačních jednotkách podřízených generálnímu ředitelství. Tento odbor je v přímé podřízenosti generálního ředitele (viz příloha I). Odbor kontroly je rozdělen na 3 oddělení, a to na oddělení kontroly, oddělení stížností a oddělení prevence. Pro plnění svých úkolů má přiděleno 18 systemizovaných míst pro zaměstnance ve služebním poměru. Tento odbor má postavení policejního orgánu.

Tabulka 7 ukazuje poměr počtu systemizovaných míst odboru kontroly a všech oddělení prevence a stížností vzhledem k celkovému počtu systemizovaných míst na jednotlivých úrovních řízení. V celkovém počtu systemizovaných míst jsou zahrnuta i systemizovaná místa odboru kontroly a všech oddělení prevence a stížností.

Tab. 7 – Vězeňská služba ČR: Počet systemizovaných míst odboru kontroly a oddělení prevence a stížností vzhledem k počtu systemizovaných míst celkem.

Organizační jednotka	Systemizovaná místa celkem	Systemizovaná místa odboru kontroly a odd. prevence a stížností
Generální ředitelství VS ČR	193	18
Ostatní org. jednotky	10623	142
Celkem	10816	160

Zdroj: Údaje uvedené v tabulce 7 jsou platné k datu 1. ledna 2008 a byly poskytnuty Odborem personálním Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR.

Dále je uveden výčet činností vykonávaných jednotlivými odděleními odboru kontroly Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR tak, jak je stanovuje příslušný organizační řád:

Oddělení kontroly

- „provádí kontrolu řízení v organizačních jednotkách,
- zabezpečuje, případně i vykonává tématické a operativní kontroly na úseku zajišťování výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody,
- metodicky řídí vnitřní kontrolní činnost prováděnou v organizačních jednotkách,
- provádí následné kontroly zaměřené na odstranění nedostatků zjištěných vlastní kontrolní činností nebo činností jiných kontrolních orgánů,

- analyzuje a vyhodnocuje výsledky kontrolní činnosti generálního ředitelství a vnějších kontrol prováděných v organizačních jednotkách,
- posuzuje prostředky a systémy zajišťující ochranu pořádku a bezpečnost ve Vězeňské službě,
- podle plánu kontrol a aktuálních potřeb provádí řádné a mimořádné kontroly a revize hospodaření,
- prověřuje, zda byly odstraněny nedostatky dříve zjištěné vlastní kontrolní činností nebo činností dalších subjektů s kontrolní pravomocí,
- kontroluje a analyzuje účelnost, hospodárnost a efektivnost nakládání s rozpočtovými a mimorozpočtovými prostředky,
- podílí se na kontrole systému řízení v organizačních jednotkách, zejména na úseku hospodaření s finančními prostředky a majetkem,
- metodicky řídí kontrolní činnost na úseku hospodaření s finančními prostředky a majetkem, s nimiž Vězeňská služba hospodaří,
- spolupracuje s orgány finanční a majetkové kontroly orgánů státní správy,³⁴

Oddělení stížností

- „eviduje a sleduje ve stanoveném rozsahu vyřizování podání směřujících proti Vězeňské službě,
- přímo vyřizuje stížnosti a oznámení směřující proti ředitelům organizačních jednotek a jejich zástupcům, zaměstnancům generálního ředitelství, ředitelům zotavoven a jejich zástupcům, opakované stížnosti a oznámení vyjadřující nesouhlas s předchozím vyřízením organizační jednotkou a podněty a petice, které patří do působnosti generálního ředitelství,
- zpracovává rozbor vyřízených podání ve Vězeňské službě,
- vyhodnocuje a zevšeobecňuje oprávněnost a opodstatněnost podání ve Vězeňské službě a předkládá návrhy na opatření,
- projednává v rámci prevence oprávněnost, opodstatněnost a závažnost některých podání přímo s řediteli odborů generálního ředitelství, s řediteli věznic, s ředitelem Institutu vzdělávání a s řediteli zotavoven,
- zajišťuje pořízení odborných stanovisek příslušnými kompetenty, nebo vytváří vlastní stanoviska či argumentační materiály,

³⁴ Čl. 5 písm. a) přílohy NGR Vězeňské služby ČR č. 60/2005, kterým se vydává organizační řád VS ČR.

- v závažných případech zajišťuje "Projednání stížností zaměstnanců Vězeňské služby dle Zákoníku práce",
- spolupracuje s vládními zmocněnci pro lidská práva při zajišťování podkladů pro příslušná jednání před Evropským soudem, vyvolaná stížnostmi vězňů,
- metodicky řídí, kontroluje a usměrňuje činnost oddělení prevence a stížností v jednotlivých vazebních věznicích a věznicích po linii vyřizování stížností,³⁵

Oddělení prevence

- „přijímá, eviduje a ve stanoveném rozsahu prošetřuje oznámení o podezření ze spáchání trestného činu týkajícího se působnosti Vězeňské služby,
- přímo prošetřuje oznámení o podezření ze spáchání trestného činu u příslušníků zařazených ve funkci ředitele organizační jednotky a jeho zástupců, příslušníků generálního ředitelství a též vedoucích oddělení prevence a stížností věznic,
- požaduje vysvětlení ve smyslu právních předpisů,
- úzce spolupracuje s příslušnými orgány Policie České republiky, jimž po dohodě předává potřebnou spisovou dokumentaci,
- shromažďuje a vyhodnocuje poznatky týkající se vnitřní bezpečnosti ve věznicích a předkládá návrhy na opatření,
- zpracovává rozbor trestné činnosti zaměstnanců a kázeňských přestupků příslušníků,
- podílí se na zpracování informační zprávy o mimořádných událostech ve Vězeňské službě zařazováním podkladů z vlastní činnosti a došlých hlášení,
- metodicky řídí, kontroluje a koordinuje činnost policejních orgánů v jednotlivých organizačních jednotkách.“³⁶

4.2.2 Oddělení prevence a stížností

Ve vazebních věznicích a věznicích se zřizují oddělení resp. referáty prevence a stížností, které vyřizují stížnosti, podněty a oznámení, vyhledávají a analyzují rizika a provádějí úkony policejního orgánu v řízení o trestných činech příslušníků. Na vnitřní kontrolní činnosti se podílejí stejnou měrou jako ostatní oddělení dané organizační jednotky, tedy plní úkoly v této oblasti dle plánů kontrolní činnosti. Organizačně jsou

³⁵ Čl. 5 písm. b) přílohy NGR Vězeňské služby ČR č. 60/2005, kterým se vydává organizační řád VS ČR.

³⁶ Čl. 5 písm. c) přílohy NGR Vězeňské služby ČR č. 60/2005, kterým se vydává organizační řád VS ČR.

tato oddělení v přímé podřízenosti ředitele vazební věznice nebo věznice (viz příloha J). Činnost těchto referátů a oddělení metodicky řídí a koordinuje zejména Odbor kontroly Generálního ředitelství VS.

Těchto referátů a oddělení je ve Vězeňské službě zřízeno celkem 36. Jejich počet je dán množstvím vazebních věznic a věznic v ČR. Počet pracovníků zařazených na odděleních prevence a stížností jednotlivých organizačních jednotek je stanoven podle jejich velikostí a celkového počtu zaměstnanců na každé jednotce (viz tab. 8). Tyto referáty a oddělení mají postavení policejního orgánu.

Tabulka 8 ukazuje poměr počtu systemizovaných míst oddělení prevence a stížností vzhledem k celkovému počtu systemizovaných míst na jednotlivých organizačních jednotkách. V celkovém počtu systemizovaných míst na jednotlivých jednotkách jsou zahrnuta i systemizovaná místa jejich oddělení prevence a stížností. Desetinná čísla u některých údajů o počtech jsou způsobena existencí částečných pracovních úvazků.

Tab. 8 – Vězeňská služba ČR: Počet systemizovaných míst odd. prevence a stížností na organizačních jednotkách vzhledem k celkovému počtu jejich systemizovaných míst.

Organizační jednotka	Systemizovaná místa na org. jednotce	Systemizovaná místa odd. prevence a stížností
Bělušice	242	4
Brno	623,3	5
Břeclav	123,3	2
České Budějovice	252	3
Drahonice	109	2
Heřmanice	302	5
Horní Slavkov	308	5
Hradec Králové	345,5	3
Jiřice	289,1	4
Karviná	140	2
Kuřim	253	4
Kynšperk nad Ohří	228,5	4
Liberec	248	3
Litoměřice	283	3
Mírov	283	4
Nové Sedlo	197	4
Odolov	123	2
Olomouc	306	3
Opava	265	3
Oráčov	197	4
Ostrava	433	4
Ostrov	439	6
Pardubice	269	4

Organizační jednotka	Systemizovaná místa na org. jednotce	Systemizovaná místa odd. prevence a stížností
Plzeň	522,8	7
Praha – Pankrác	748	7
Praha – Ruzyně	540,5	6
Příbram	280,2	5
Rapotice	99	1
Rýnovice	265	5
Stráž pod Dalekem	304	4
Světlá nad Sázavou	181	3
Teplice	131	2
Valdice	446,3	8
Vinařice	366	6
Všehrady	217,5	3
Znojmo	147	2
Střední odborné učiliště	63	0
Institut vzdělávání	53	0
Celkem	10623	142

Zdroj: Údaje uvedené v tabulce č. 8 jsou platné k datu 1. ledna 2008 a byly poskytnuty Odborem personálním Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR.

Následuje výčet činností vykonávaných jednotlivými odděleními (referáty) prevence a stížností vazebních věznic a věznic tak, jak je stanovuje příslušný organizační řád.

„Při své činnosti zejména:

a) na úseku stížností

- přijímá a eviduje stížnosti a podání směřující proti vazební věznicí,
- přímo vyřizuje stížnosti a oznámení týkající se vazební věznic vyjma těch, které směřují proti řediteli a jeho zástupci, nebo vyjadřující nesouhlas s předchozím vyřízením vazební věznicí a těch, které patří do působnosti generálního ředitelství,
- zpracovává rozbor vyřízených podání ve vazební věznicí,
- vyhodnocuje a zevšeobecňuje oprávněnost a opodstatněnost podání ve vazební věznicí a předkládá návrhy na opatření,
- v rámci prevence projednává oprávněnost, opodstatněnost a závažnost některých podání přímo s vedoucími oddělení nebo referátů vazební věznic,

b) na úseku prevence

- přijímá, eviduje oznámení o podezření ze spáchání trestného činu týkajícího se působnosti vazební věznice,
- jako pověřený policejní orgán přímo prošetřuje oznámení o podezření ze spáchání trestného činu u příslušníků vazební věznice vyjma těch, spadajících do věcné příslušnosti generálního ředitelství,
- požaduje vysvětlení ve smyslu právních předpisů,
- úzce spolupracuje s příslušnými orgány Policie České republiky a státního zastupitelství, jimž po dohodě předává potřebnou spisovou dokumentaci,
- shromažďuje a vyhodnocuje poznatky týkající se vnitřní bezpečnosti ve vazební věznici a předkládá návrhy na opatření,
- zpracovává rozbor trestné činnosti zaměstnanců a kázeňských přestupků příslušníků,
- podílí se na zpracování zprávy o bezpečnostní situaci ve vazební věznici.³⁷

4.3 Praktická stránka činnosti

4.3.1 Vnitřní kontrola

Ve Vězeňské službě ČR se vnitřní kontrola vykonává formou kontroly komplexní, tematické, průběžné nebo operativní.

Komplexní kontrola – touto kontrolou se prověřuje činnost podřízené organizační jednotky jako celku.³⁸

Tematická kontrola – touto kontrolou se prověřuje činnost a plnění stanovených úkolů celého oddělení nebo referátu organizační jednotky. Periodicita těchto kontrol je zpravidla čtyřletá.³⁹

Průběžná kontrola – touto kontrolou se zjišťuje skutečný stav plnění a zabezpečení úkolů na jednotlivých úsecích činnosti organizační jednotky nebo zotavovny. Zaměření

³⁷ Čl. 4 přílohy č. 2 k Nařízení ředitele vazební věznice č. 1/2006, kterým se vydává Organizační řád vazební věznice České Budějovice.

³⁸ § 6 NGR Vězeňské služby České republiky č. 44/2005, o vnitřní kontrole ve Vězeňské službě ČR.

³⁹ § 7 NGR Vězeňské služby České republiky č. 44/2005, o vnitřní kontrole ve Vězeňské službě ČR.

průběžných kontrol se určuje v plánu průběžných kontrol tak, aby předmětem kontroly byla služební (pracovní) činnost po celých 24 hodin.⁴⁰

Operativní kontrola – tuto kontrolu provádějí vedoucí zaměstnanci v rozsahu své působnosti bez předem vypracovaného zaměření a plánu při každodenní řídicí činnosti.⁴¹

V podmínkách Vězeňské služby ČR se nejčastěji využívá kontrol průběžných, operativních a tematických. Kontrola komplexní je využívána výjimečně, a to z důvodu její náročnosti na personální a materiální zajištění.

Vnitřní kontrola je uskutečňována zejména na základě plánů kontrolní činnosti. Odbor kontroly Generálního ředitelství VS zpracovává podle návrhů ředitelů jednotlivých odborů roční plán tematických kontrol. Tento plán schvaluje generální ředitel. Jednotlivé organizační jednotky vězeňské služby zpracovávají roční plán tematických kontrol a pololetní plány kontrol průběžných. Vlastní pololetní plány průběžných kontrol zapracovávají i jejich organizační části. Tyto plány schvaluje příslušný ředitel organizační jednotky. Zotavovna zpracovává pouze pololetní plány průběžných kontrol.

Výše uvedené formy kontrol, kromě komplexní kontroly, jsou prováděny na základě písemného příkazu k provedení kontroly, který musí obsahovat stanovené náležitosti a je schválen příslušným vedoucím zaměstnancem. Zaměstnanci Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR provádějí vnitřní kontrolu s celostátní působností na základě trvalého zmocnění ke kontrole (viz příloha H) nebo také na základě písemného příkazu k provedení kontroly. Tento příkaz má omezenou dobu platnosti.

Kontrolní orgán zpracovává zprávu o výsledku kontroly, která musí obsahovat předepsané náležitosti. Pokud má být výsledek kontroly podkladem pro vyvození odpovědnosti za zjištěné nedostatky, musí se ke všem uvedeným skutečnostem vyjádřit dotčený zaměstnanec. Toto vyjádření se přikládá k příslušné zprávě o výsledku kontroly. Ve Vězeňské službě není možné podat proti zprávě o výsledku kontroly jakékoli námitky. Zpráva je do 10 pracovních dnů předkládána ke schválení generálnímu řediteli (v případě, že kontrolu prováděli zaměstnanci Generálního ředitelství) a následně předána za účelem provedení opatření řediteli kontrolované

⁴⁰ § 8 NGR Vězeňské služby České republiky č. 44/2005, o vnitřní kontrole ve Vězeňské službě ČR.

⁴¹ § 9 NGR Vězeňské služby České republiky č. 44/2005, o vnitřní kontrole ve Vězeňské službě ČR.

organizační jednotky. Další vyhotovení zprávy o výsledku kontroly se předává odboru kontroly a jedno vyhotovení si ponechává kontrolní orgán. Ředitel příslušné organizační jednotky je povinen zajistit odstranění zjištěných nedostatků a ve stanovené lhůtě o tom podat kontrolnímu orgánu zprávu. Kontrolu odstranění nedostatků zajišťují jednotliví ředitelé odborů, dle své působnosti.

Ředitelé organizačních jednotek a ředitelé zotavoven jednou za půl roku zpracovávají analýzu kontrolních činností prováděných v jejich působnosti. Výsledným dokumentem je vyhodnocení vnitřního kontrolního systému, který musí obsahovat určené náležitosti.

4.3.2 Plnění úkolů v trestním řízení

Prováděním úkonů policejního orgánu jsou ve Vězeňské službě pověřeni příslušníci zařazení na oddělení prevence, oddělení kontroly a oddělení stížností Odboru kontroly Generálního ředitelství, a také příslušníci zařazení na odděleních nebo samostatných referátech prevence a stížností vazebních věznic a věznic.⁴²

V případě šetření podezření ze spáchání trestného činu příslušníkem Vězeňské služby je pověřeným orgánem sepsán záznam o zahájení úkonů trestního řízení a dále je prováděno přípravné řízení, a to až do doby potvrzení, že jde o trestný čin spáchaný příslušníkem. Takový případ je pak předán příslušnému policejnímu orgánu (Policii ČR), který zahájí proti příslušníkovi trestní stíhání. Pokud se v takovém případě koná zkrácené trestní řízení, provádí veškeré potřebné úkony pověřený orgán Vězeňské služby ČR.

4.3.3 Vyřizování stížností a oznámení

Stížnostmi se ve Vězeňské službě rozumí podání, kterými se stěžovatelé domáhají ochrany svých práv, k jejichž ohrožení nebo porušení mělo dojít činností Vězeňské služby a jejich zaměstnanců, nebo kterými upozorňují na průtahy nebo nesprávný postup při vyřizování svých záležitostí orgány Vězeňské služby.

⁴² Čl. 1 NGR Vězeňské služby ČR č. 89/2006 o pověření orgánů VS ČR prováděním úkonů policejního orgánu.

Oznámeními se rozumí iniciativní projevy stěžovatelů, kterými upozorňují například na nedostatky v organizaci práce, špatné hospodaření s finančními prostředky, nebo rozkrádání a zneužívání majetku státu.⁴³

Vyřizování stížností upravuje § 175 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění zákona č. 413/2005 Sb.

Ve Vězeňské službě centrálně eviduje vyřízené stížnosti oddělení stížností Odboru kontroly Generálního ředitelství. Zároveň sleduje jejich vyřizování a ze shromážděných údajů vypracovává analýzy. Statistické údaje z oblasti stížností jsou pořizovány za pomoci aplikace Evidence stížností. Vyřízené stížnosti se klasifikují podle výsledku prošetření na důvodné, částečně důvodné, nedůvodné a důvodné z objektivních příčin. Mezi stížnosti důvodné z objektivních příčin patří například stížnosti vězňených osob na nezajištění teplé vody pro osobní hygienu v případech, kdy Vězeňská služba neměla žádnou možnost k ovlivnění přerušování dodávky takové vody z veřejné sítě.

Pro představu o počtu stížností šetřených ve Vězeňské službě uvádí tabulka č. 9 celkový počet stížností v jednotlivých letech za období let 2001 – 2006, přičemž blíže rozebírá počty stížností důvodných. Do důvodných stížností byly započítány i stížnosti částečně důvodné a důvodné z objektivních příčin. Důvodné stížnosti jsou rozděleny podle stěžovatelů. Do řádku Obvinění a odsouzení se počítají i bývalí obvinění a odsouzení, a také civilní osoby, které podávají stížnosti ve věci obviněných a odsouzených. V řádku Zaměstnanci VS jsou zahrnuti také bývalí zaměstnanci Vězeňské služby. Řádek Ostatní osoby prezentuje stížnosti podané civilními osobami a příslušníky bezpečnostní sborů ve vlastním zájmu. Za jednotlivými hodnotami počtu důvodných stížností celkem (z toho důvodné) je procentní vyjádření části důvodných stížností z celkového počtu stížností prošetřovaných Vězeňskou službou v daném roce. Za ostatními počty důvodných stížností rozdělených dle stěžovatele jsou uvedena procentní vyjádření počtu důvodných stížností podaných stěžovatelem z příslušné skupiny vzhledem k celkovému počtu důvodných stížností (z toho důvodné).

Počty stížností v jednotlivých letech byly čerpány ze statistických ročenek Vězeňské služby ČR uveřejňovaných na internetových stránkách Vězeňské služby ČR.⁴⁴

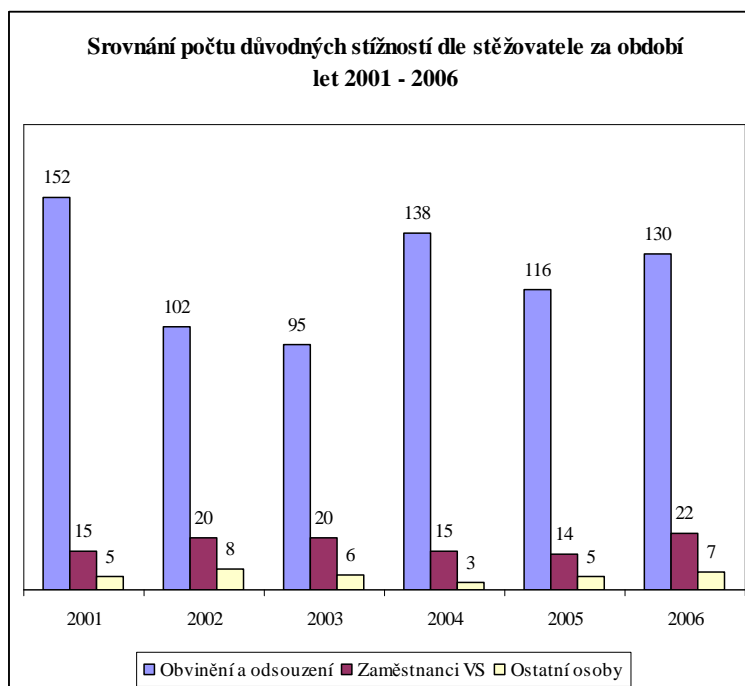
⁴³ § 2 NGR Vězeňské služby ČR č. 78/2005 o vyřizování stížností a oznámení ve Vězeňské službě ČR.

⁴⁴ *Vězeňská služba České republiky* [online]. c2004, poslední revize 01.02.2007 [cit. 2007-12-29]. Dostupný z: <http://www.vscr.cz/clanky/?cl_id=25>.

Tab. 9 - Vězeňská služba ČR: Počet stížností za období let 2001 – 2006.

Rok	2001		2002		2003		2004		2005		2006	
Počet stížností	1791		1334		1401		1387		1630		1486	
Z toho důvodné	172	10%	130	10%	121	9%	156	11%	135	8%	159	11%
Obvinění a odsouzení	152	88%	102	78%	95	79%	138	88%	116	86%	130	82%
Zaměstnanci VS	15	9%	20	15%	20	17%	15	10%	14	10%	22	14%
Ostatní osoby	5	3%	8	6%	6	5%	3	2%	5	4%	7	4%

Graf č. 3

Zdroj: Graf č. 3 byl vytvořen na základě hodnot uvedených v tab. 9.

Z uvedené tabulky vyplývá, že největší počet důvodných stížností podali obvinění nebo odsouzení. Tento stav je dán tím, že odsouzení podávají vůbec největší počet stížností. Například v roce 2005 Vězeňská služba evidovala 1097 neoprávněných (nedůvodných) stížností odsouzených a 224 neoprávněných stížností obviněných. Nejčastěji si odsouzení a obvinění stěžují na lékařskou péči a stravu.

4.3.4 Metody kontroly

Jednotlivé odbory Generálního ředitelství Vězeňské služby vydávají metodiky kontrolní činnosti, které rozvádějí a upřesňují postup kontrolních orgánů při provádění kontrol (tematické kontroly) v oblastech působnosti jednotlivých odborů. Ředitelé odborů zajišťují průběžné aktualizování metodik vydaných v jejich působnosti. Metodiky kontrolní činnosti schvaluje generální ředitel.

Tyto metodiky stanovují, na co mají v dané oblasti zaměstnanci provádějící kontrolu zaměřit svou pozornost. Metodiky jsou koncipovány univerzálně, takže není možné vždy provést kontrolu všech metodikou stanovených bodů. Vždy záleží na konkrétní situaci.

Tímto způsobem je do jisté míry zajištěna srovnatelnost vykonávaných kontrol v rámci celé Vězeňské služby. Lze říci, že prostřednictvím metodik kontrolní činnosti byla ve Vězeňské službě vnitřní kontrola standardizována.

Závěr

Všechny tři uvažované bezpečnostní sbory mají nastaveny kontrolní systémy tak, aby umožňovaly provádění co nejúčinnější kontroly všech činností, které jsou těmito sbory v souvislosti s plněním jejich úkolů vykonávány. Žádný z porovnávaných kontrolních systémů však není dokonalý.

Nastavení těchto kontrolních systémů nebylo řadu let výrazně měněno, avšak doba v níž žijeme, se mění velice rychle a s ní se mění i požadavky na účinnost, rychlost, efektivitu, průhlednost a důraznost vnitřní kontroly. Proto je třeba ji neustále zlepšovat. Vzhledem k tomu se začíná ve většině bezpečnostních sborů uvažovat nad možnostmi nového nastavení stávajících kontrolních systémů nebo nad zavedením úplně nových.

Z mého pohledu se jeví jako nejlepší varianta zavedení úplně nového systému vnitřní kontroly. Staré systémy, které jsou u všech bezpečnostních sborů nastaveny v zásadě stejně, byly v praxi prověřovány dosti dlouhou dobu na to, aby byly odhaleny jejich nedostatky. Je zřejmé, že ani sebelepším přenastavením stávajících systémů nemůžeme dosáhnout takové kvality výkonu vnitřní kontroly, jakou si žádá dnešní svět. Stačí si jen připomenout dvě největší slabiny systémů doposud sloužících.

Za prvé negativní způsob vnímání činnosti pracovníků kontroly ze strany jim nadřízených služebních funkcionářů. Místo toho, aby jejich činnost vnímali jako určitý servis související s prevencí nežádoucích jevů vznikajících při práci pracovníků bezpečnostních sborů, často považují výsledky kontrolní činnosti za útok na své dobré jméno, a také na dobré jméno jimi řízeného orgánu. Zde je pak vhodné zamyslet se, zda je dobré, aby ředitel orgánu mohl ovlivňovat rozsah a zaměření prováděných kontrol. Ze své zkušenosti mohu uvést, že velmi záleží na postoji a chování ředitele orgánu k pracovníkům jemu podřízeného kontrolního útvaru, neboť pracovníci ostatních útvarů mají tendenci chovat se k pracovníkům kontroly způsobem podobným jako ředitel. Tedy ředitel orgánu svým jednáním určuje způsob vnímání kontrolorů jejich kolegy, s nimiž se denně setkávají na chodbách a jednají s nimi při řešení vzniklých problémů. Na druhou stranu však, pokud ředitel chápe, že kontrolní činnost je nedílnou součástí řízení a pomáhá ke zkvalitnění práce členů sboru, je tento způsob organizačního uspořádání kontrolních orgánů naprosto nedostižný. Vždyť právě ředitel nejlépe ví, do jaké oblasti činnosti je třeba poslat kontrolory, aby tak byly zjištěny a odstraněny

nedostatky, které jsou příčinou vzniklé nefunkčnosti. Zároveň je pro ředitele snadné kontrolovat kvalitu činnosti jemu podřízeného kontrolního útvaru.

Za druhé je to nedůvěra veřejnosti v nestranný postup kontrolních orgánů při vyřizování nejen jejich podání a stížností, ale i oznámení podaných na příslušníky bezpečnostních sborů. Tato nedůvěra je však jen těžko odstranitelná, neboť občan, který je přesvědčen, že na něm byla spáchána nějaká křivda jen stěží uvěří, že příslušník postupoval v jeho případě v souladu se zákonem. S tímto problémem souvisí nevděčné postavení pracovníků kontroly i uvnitř bezpečnostního sboru, neboť řeší nežádoucí jednání svých kolegů. Kontroloři pak pracují jakoby mezi dvěma mlýnskými kameny. Jedním je veřejnost a druhým kamenem jsou jejich nadřízení a ostatní příslušníci. V této souvislosti plk. Jiří Houba v rozhovoru pro deník Právo uvedl: „Je to práce nevděčná. Z jedné strany kontrolorům nadávají policisté a z druhé strany občané nespokojení s jejich závěry.“⁴⁵

Naopak velkým plusem v současném způsobu nastavení jednotlivých kontrolních systémů je pro pracovníky vnitřní kontroly znalost prostředí, v němž svou činnost vykonávají. Vědí ke komu jít pro jaké informace, znají podmínky služby a způsoby práce na jednotlivých útvarech, které spadají do jejich působnosti a podobně. Toto vše značně urychluje jejich činnost. Zároveň se takový stav jeví kladně i pro kontrolované pracovníky.

Toto jsou v zásadě výhody a nevýhody společné kontrolním systémům všech tří porovnávaných bezpečnostních sborů. Ještě zbývá podívat se na každý jednotlivý kontrolní systém zvlášť, co se nedostatků a výhod týká.

V Celní správě ČR za určitý nedostatek považují fakt, že tato nedisponuje v oblasti vzdělávání pracovníků kontroly žádným speciálně zaměřeným vzdělávacím programem, kterým by musel každý nový kontrolor projít, aby získal potřebné schopnosti k provádění této činnosti. Další věcí, která ztěžuje výkon kontrolní činnosti v Celní správě je velmi nízké platové ohodnocení řadových kontrolorů (5. a 6. platové třídy na ČR resp. 7. a 8. na GŘC), což znemožňuje výběr kvalitních pracovníků (např. odborníků na právo) na volná místa v kontrolních útvarech (do výběrových řízení se nikdo nehlásí). Jistou nevýhodou je také to, že kontrolní útvary Celní správy nejsou pověřeny policejními orgány, což znesnadňuje případnou spolupráci s obdobnými

⁴⁵ BLAŽEK, P. Už se nesmí stát, aby policisté sdělovali obvinění na základě pochybných informací: Náměstek policejního prezidenta pro trestní řízení plukovník Jiří Houba: *Právo*. 1.11.2007, roč. 17, č. 255, s. 7.

útvary ostatních bezpečnostních sborů a zároveň neumožňuje získávat přesnější informace o trestné činnosti příslušníků Celní správy pro včasnou personální práci.

Policie ČR má pro kontrolní pracovníky 2 vzdělávací programy zaměřené speciálně na výkon kontrolní činnosti, přičemž základním vzdělávacím programem musí projít každý pracovník kontroly. Tito pracovníci jsou dobře platově ohodnoceni, což nebrání přijímání nových kvalitních lidí na volná místa v kontrolních útvarech. Nevýhodou je zbytečné alokování pracovníků kontroly na městských, obvodních a okresních ředitelstvích. Myslím si, že není vhodné vykonávat jakoukoliv kontrolní činnost pouze jedním pracovníkem kontroly. Co se týká vyřizování stížností, ředitelé těchto ředitelství mohou pověřit vyřízením došlé stížnosti některého pracovníka daného ředitelství.

Ve Vězeňské službě ČR považuji za jistou nevýhodu nastavení kontrolního systému tak, že ke kontrole všech podřízených útvarů ve všech kontrolovaných oblastech nadřízeným orgánem dojde většinou jednou za 4 roky. Toto je však dáno tím, že Vězeňská služba má na rozdíl od Celní správy a Policie pouze dvoustupňové řízení. Kontroly prováděné jednotlivými odbory generálního ředitelství VS jsou většinou zaměřovány na způsob a úroveň nastavení kontrolního systému na jednotlivých podřízených organizačních jednotkách. Obrovským plusem kontrolních útvarů Vězeňské služby jsou vypracované metodiky kontrolní činnosti v jednotlivých oblastech činnosti Vězeňské služby.

Názory na uspořádání vnitřní kontroly se liší. Podle mého názoru nelze kontrolní systémy všech tří bezpečnostních sborů sjednotit, neboť každý z nich má své specifikum a v detailech je třeba nastavení upravit přesně na potřeby daného sboru. Hlavní podmínky fungování vnitřní kontroly však mohou být uplatněny stejné.

Myslím si, že nejlepším řešením by bylo sjednocení kontrolních útvarů všech řídicích úrovní jednotlivých bezpečnostních sborů do samostatných útvarů s celostátní působností, které by podléhaly přímo policejnímu prezidentovi v případě Policie ČR a generálním ředitelům Celní správy ČR a Vězeňské služby ČR. Jednotlivá pracoviště těchto nových útvarů by zůstala na stejných organizačních úrovních a stejných místech (pouze by se kontrolní pracovníci Okresních ředitelství Policie přesunuli na Krajská ředitelství Policie) s tím rozdílem, že by už nespádali do pravomoci jednotlivých ředitelů správ policie, útvarů policie s celostátní působností, celních ředitelství, věznic a vazebních věznic. Materiálové a technické zabezpečení by pracovníkům nově vzniklých útvarů poskytoval útvar, u něhož by byli tito pracovníci dislokováni.

Samozřejmostí je, že příslušní ředitelé orgánů by měli právo nadále požadovat provádění kontrol v jimi stanovených oblastech a využívat kontrolní útvary při své řídicí práci. Všichni pracovníci nově vzniklých útvarů by byli pověřeni plněním úkolů policejního orgánu. Při potvrzení podezření, že příslušník bezpečnostního sboru spáchal trestný čin, by případ předali určenému orgánu, který by byl příslušný toto trestní řízení dále vést. Pro zprůhlednění vyřizování stížností a podání na příslušníky bezpečnostních sborů by se mohly v jednotlivých krajích zřídit občanské komise, které by pouze v silně medializovaných případech spadajících do jejich krajské působnosti měly právo být zpětně seznámeny s průběhem šetření a konečným vyřízením vybraných stížností a podání. Pak by zveřejnění závěru z jednání takové komise mohlo být směrodatné pro veřejné mínění. Tím by se mohla zvýšit důvěra veřejnosti k práci útvarů vnitřní kontroly. Vznik obdobných komisí již chystá Ministerstvo spravedlnosti, což potvrdil ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil na setkání s novináři v plzeňské věznici slovy „Naši experti se inspirovali v Bavorsku, kde každá věznice má svoji komisi, ve které je opoziční poslanec, vládní poslanec, starosta, případně zástupce regionální správy a dále nezávislý odborník. Takové komise mají důležitou roli, kdy dohlížejí nad výkonem trestu v jednotlivých věznicích, rozhodují o stížnostech vězňů a propojují občanský sektor s věznicemi, ...“⁴⁶

Nevýhodou vytvoření výše uvedené organizační struktury kontrolních orgánů podřízených pouze nejvyššímu vedení daného bezpečnostního sboru je však nesnadnost provádění kontroly těchto útvarů ve vztahu nadřízenosti a podřízenosti ze strany nejvyššího vedení. Příčinou jsou velké vzdálenosti dislokovaných útvarů od sídla vedení.

Věřím, že v tomto duchu nastavený kontrolní systém by přinesl ovoce v podobě zvýšení efektivity kontrolní činnosti a také v podobě vyšší důvěry veřejnosti k práci útvarů zabývajících se vnitřní kontrolou. Je třeba mít neustále na paměti, že kontrola je nedílnou součástí řízení a slouží nejen k odhalování příčin negativních událostí již vzniklých v řízené organizaci, ale především k předcházení vzniku nežádoucích jevů. Důsledná kontrola je významnou prevencí.

Vytvoření jednoho společného systému provádění kontrolní činnosti ve všech bezpečnostních sborech se jeví jako nereálné. Základním důvodem je fakt, že každý z uvažovaných bezpečnostních sborů plní diametrálně odlišné úkoly v rozdílných

⁴⁶ BISKUP, P. Na dění ve věznicích budou dohlížet občanské komise. *Právo*. 31.10.2007, roč. 17, č. 254, s. 5.

sociálních prostředích. Tím je dána nutnost rozdílného nastavení kontrolních mechanismů. Jistou překážkou je i to, že každý ze sborů má jinou organizační strukturu.

Otázkou zůstává vytvoření jednoho společného nezávislého orgánu pro řešení trestné činnosti páchané příslušníky všech bezpečnostních sborů.

V poslední době sílí tlak politiků a nevládních organizací tuzemských i zahraničních na zřízení samostatného orgánu, který by nahradil svou činností a zaměřením stávající Inspekci ministra vnitra, která se zabývá především šetřením trestné činnosti páchané policisty. Důvodem je obava, že pokud prošetřuje policistu policista, může docházet k ovlivňování vyšetřování takového trestného činu ve smyslu nadržování kolegovi. Takový samostatný orgán samozřejmě zřídit lze, ale není jisté, zda tím bude dosaženo kýženého cíle. Podle mého názoru je vyšetřování trestné činnosti policistů jedním z nejnáročnějších vyšetřování z hlediska objasňování vůbec. Aby pracovníci nově vzniklého orgánu byli vůbec schopni tak složitou problematiku objasňovat, bylo by nutné přijmout na nově vzniklá pracovní místa bývalé policisty se zkušeností vyšetřovatelů trestných činů. Pokud by byli nabíráni lidé bez předchozích zkušeností, trvalo by jim dlouhou dobu než se zapracují a proniknou do problematiky policejní práce, aby byli vůbec schopni určit oblasti činnosti policie, kde a jakým způsobem může k trestné činnosti docházet. Co se samozřejmě naprosto nezmění, je fakt, že celé trestní řízení povede tak jako doposud státní zástupce. O každém případě se vede spisová dokumentace a trestní řízení probíhá podle příslušného zákona, takže lze snadno zkontrolovat, jestli bylo trestní řízení vedeno standardně nebo ne. Tím padá argument, že by policistu neměl vyšetřovat policista. Sporná je i nezávislost nového orgánu, neboť si myslím, že pokud bude tento orgán podřízen přímo Parlamentu ČR, jak je navrhováno⁴⁷, budou jeho pracovníci ve svém konání mnohem snadněji politicky ovlivnitelní než pracovníci Inspekce ministra vnitra. Pak se tedy ptám, jestli má vůbec smysl investovat čas a peníze do zřizování nového samostatného orgánu. Podle mého názoru ne. Při současné politické kultuře v ČR a při momentálním přístupu médií k Policii ČR to nepřinese požadovaný efekt. I když teoreticky by bylo možné takový orgán poměrně snadno vytvořit, otázkou zůstává jeho smysluplnost.

Cíl této práce byl naplněn a do budoucna by bylo vhodné se nad tímto tématem dále zamyslet, zpracovat jeho pokračování a nahlédnout naznačený problém z hlediska názoru veřejnosti a nevládních organizací zabývajících se ochranou lidských práv.

⁴⁷ Podnět Rady vlády České republiky pro lidská práva ke zřízení samostatného orgánu pro šetření deliktního jednání příslušníků ozbrojených bezpečnostních sborů.

Použité zdroje

Monografie

- BARTOŠOVÁ, H.: *Management*. 2. nezměněné vyd. Praha : Vydavatelství PA ČR, 2003. 238 s. ISBN 80-7251-128-9.
- DVOŘÁČEK, J.: *Interní audit a kontrola*. 2. přepracované a doplněné vyd. Praha : C. H. Beck, 2003. 201 s. ISBN 80-7179-805-3.
- REKTOŘÍK, J., et al.: *Kontrolní systémy veřejné správy a veřejného sektoru*. 1. vyd. Praha : EKOPRESS, 2003. 212 s. ISBN 80-86119-72-6.

Periodika

- BISKUP, P.: Na dění ve věznicích budou dohlížet občanské komise. *Právo*. 31.10.2007, roč. 17, č. 254, s. 5.
- BLAŽEK, P.: Už se nesmí stát, aby policisté sdělovali obvinění na základě pochybných informací: Náměstek policejního prezidenta pro trestní řízení plukovník Jiří Houba. *Právo*. 1.11.2007, roč. 17, č. 255, s. 7.

Zákony

- Zákon č. 185/2004 Sb. ze dne 1. dubna 2004 o Celní správě České republiky.
- Zákon č. 283/1991 Sb. ze dne 21. června 1991 o Policii České republiky.
- Zákon č. 555/1992 Sb. ze dne 17. listopadu 1992 o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky.

Interní akty řízení

- Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 44/2005 o vnitřní kontrole ve Vězeňské službě České republiky, ve znění NGR č. 42/2006.
- Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 60/2005, kterým se vydává organizační řád Vězeňské služby České republiky.
- Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 78/2005 o vyřizování stížností a oznámení ve Vězeňské službě České republiky.

- Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 89/2006 o pověření orgánů Vězeňské služby České republiky prováděním úkonů policejního orgánu.
- Nařízení ředitele vazební věznice č. 1/2006, kterým se vydává organizační řád vazební věznice České Budějovice.
- Nařízení Ministerstva vnitra č. 55/2003 o obecné kontrole a supervizí činnosti (ve znění NMV č. 1/2006).
- Rozkaz policejního prezidenta č. 131/2007, kterým se vydává Organizační řád Policejního prezidia České republiky.
- Rozkaz ředitele Policie České republiky Správy hlavního města Prahy č. 28/2005, kterým se vydává organizační řád Policie České republiky Správy hlavního města Prahy (ve znění rozkazu č. 99/2006).
- Rozkaz ředitele Policie České republiky Správy Jihočeského kraje č. 45/2002, kterým se vydává organizační řád Policie České republiky Správy Jihočeského kraje.
- Rozkaz ředitele Policie České republiky okresního ředitelství Český Krumlov č. 10/2003, kterým se vydává organizační řád Policie České republiky okresního ředitelství Český Krumlov.
- Rozkaz generálního ředitele č. 7/2007, kterým se vydává organizační řád Celní správy České republiky, ve znění Rozkazu GR č. 74/2007.
- Služební předpis č. 9/2006 – Vyřizování stížností a petic v Celní správě České republiky.
- Služební předpis č. 20/2005 – Inspekční činnost v Celní správě České republiky.
- Služební předpis č. 43/2006 – Provádění vnitřní kontroly v Celní správě České republiky.
- Závazný pokyn policejního prezidenta č. 110/2006 o obecné kontrole v Policii České republiky.
- Závazný pokyn policejního prezidenta č. 130/2007, kterým se upravuje postup Policie České republiky při plnění úkolů v trestním řízení.

Ostatní

- Podnět Rady vlády České republiky pro lidská práva ze dne 6. února 2006 ke zřízení samostatného orgánu pro šetření deliktního jednání příslušníků ozbrojených bezpečnostních sborů.
- Vyhodnocení činnosti kontrolních útvarů Policie ČR za rok 2006.
- Informace o vyřizování stížností a petic směřujících vůči činnosti celních orgánů v ČR za rok 2001 až 2006.

Elektronické zdroje

- *Ministerstvo vnitra České republiky*, [on-line]. c2005, [cit. 2007-12-29]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/policie/prezentace/schema.pdf>>.
- *Ministerstvo vnitra České republiky*, [on-line]. c2005, poslední revize 1.9.2006 [cit. 2007-12-29]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/rs_atlantic/data/files/struktura.pdf>.
- *Vězeňská služba České republiky* [online]. c2004, poslední revize 1.2.2007 [cit. 2007-12-29]. Dostupný z: <http://www.vscr.cz/clanky/?cl_id=25>.
- *Vězeňská služba České republiky* [online]. c2004, poslední revize 1.2.2007 [cit. 2007-12-29]. Dostupný z: <http://www.vscr.cz/clanky/?cl_id=460>.
- *Vězeňská služba České republiky* [online]. c2004, poslední revize 1.2.2007 [cit. 2007-12-29]. Dostupný z: <http://ad.vscr.cz/news_files/SchemaVSCR2007III.doc>.

Přílohy

Seznam příloh:

- Příloha A Vzor pověření a zmocnění opravňujících kontrolní orgány Celní správy ČR k provádění kontrolní a inspekční činnosti.
- Příloha B Schéma organizačního uspořádání Generálního ředitelství cel.
- Příloha C Schéma organizačního uspořádání celního ředitelství.
- Příloha D Vzory zmocnění opravňujících kontrolní orgány Policie ČR k provádění kontrolní a jiné stanovené činnosti.
- Příloha E Organizační schéma Policie ČR.
- Příloha F Schéma organizace řízení Policie ČR Správy jihočeského kraje.
- Příloha G Schéma organizace řízení Policie ČR Okresního ředitelství Náchod.
- Příloha H Vzor zmocnění ke kontrole.
- Příloha I Schéma organizace řízení Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR.
- Příloha J Schéma organizace řízení Vazební věznice České Budějovice.

Vzor pověření a zmocnění opravňujících kontrolní orgány Celní správy ČR k provádění kontrolní a inspekční činnosti

1) Přední strana zmocnění

Celní správa České republiky
Generální ředitelství cel
Inspekce generálního ředitele

ev. číslo: *

ZMOCNĚNÍ

Platí pouze s průkazem celníka nebo občanského zaměstnance celní správy.

Razítko, podpis

Zadní strana zmocnění

Titul, jméno, příjmení
osobní číslo

Držitel tohoto zmocnění je oprávněn vykonávat inspekční činnost podle interních předpisů CS ČR. Celníci a občanskí zaměstnanci CS jsou povinni poskytnout vyžádané doklady, informace, vysvětlení a další součinnost.

Nálezce je povinen toto zmocnění odevzdat nejbližšímu celnímu orgánu nebo Policii ČR.

2) Přední strana pověření

Celní správa České republiky
Celní ředitelství

ev. číslo: *

POVĚŘENÍ
k inspekční činnosti

Platí pouze s průkazem celníka nebo občanského zaměstnance celní správy.

Razítko, podpis

Zadní strana pověření

Titul, jméno, příjmení
osobní číslo

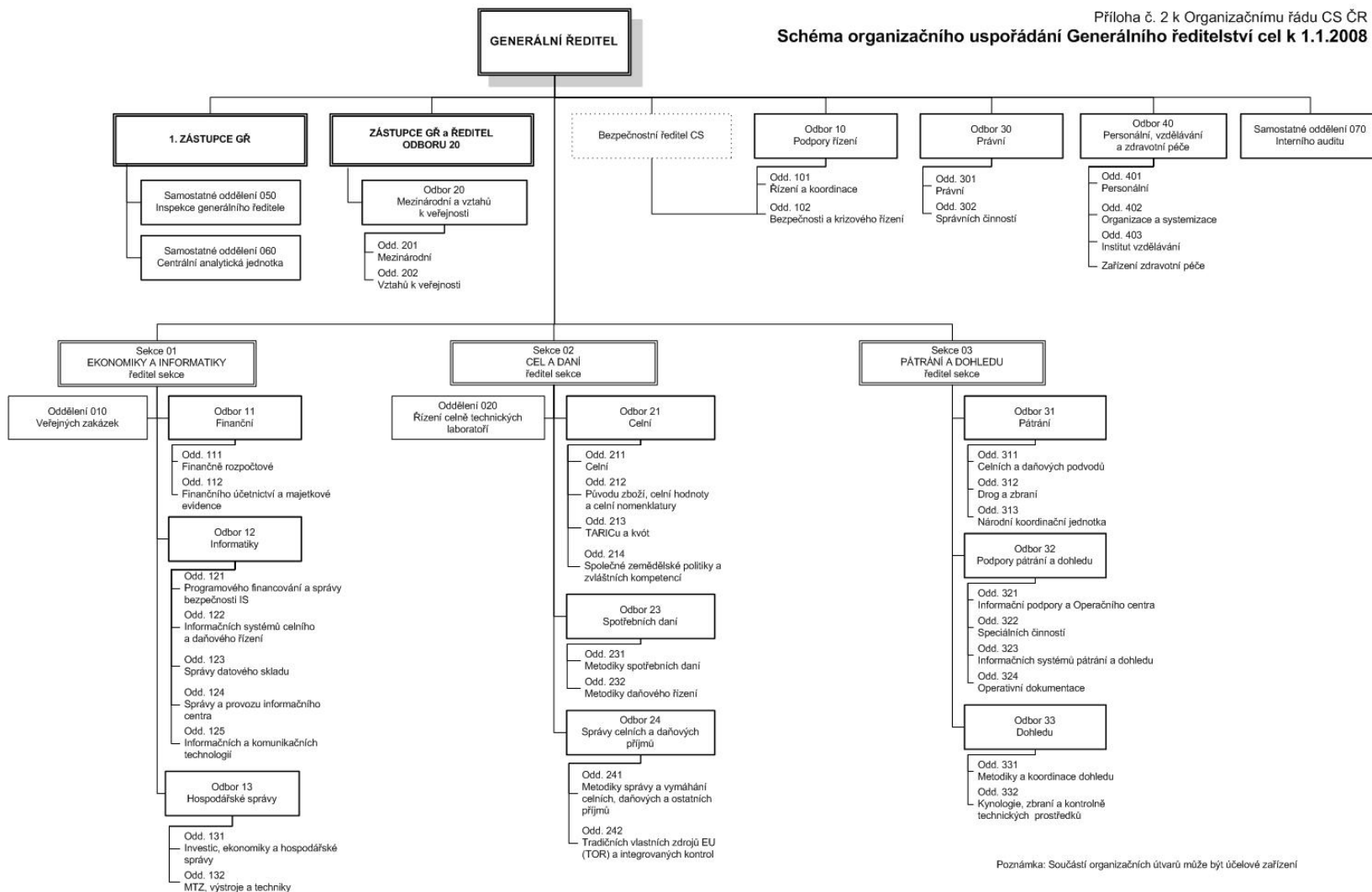
Držitel tohoto pověření je oprávněn vykonávat inspekční činnost podle interních předpisů CS ČR. Celníci a občanskí zaměstnanci CS jsou povinni poskytnout vyžádané doklady, informace, vysvětlení a další součinnost.

Nálezce je povinen toto pověření odevzdat nejbližšímu celnímu orgánu nebo Policii ČR.

Zdroj:

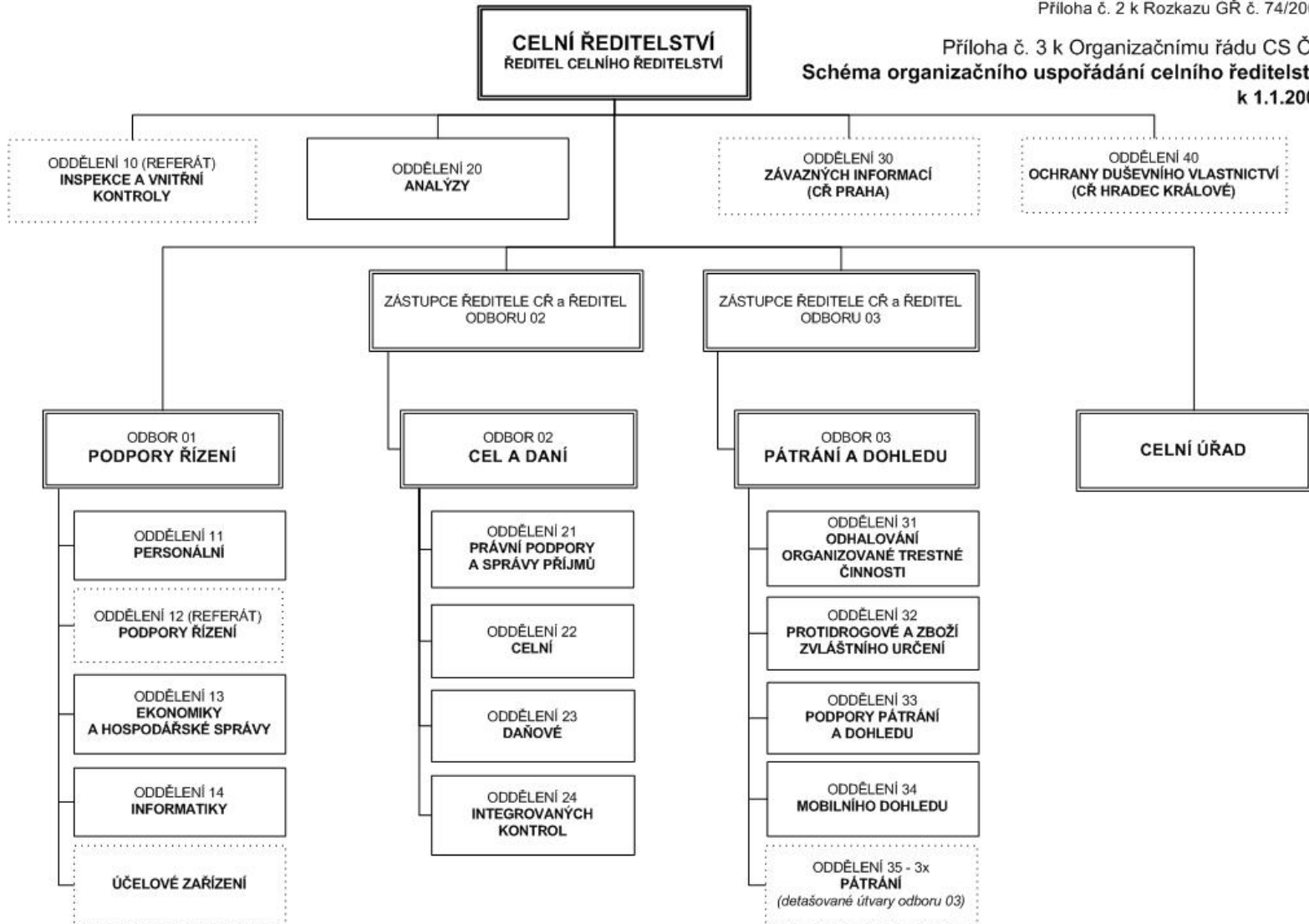
Příloha č. 3 Služební předpis č. 40/2005 – Služební průkazy celníků, průkazy občanských zaměstnanců Celní správy České republiky, zmocnění, identifikační znaky.

Příloha č. 2 k Organizačnímu řádu CS ČR
Schéma organizačního uspořádání Generálního ředitelství cel k 1.1.2008

Zdroj:
 Příloha č. 1 Rozkazu GR č. 7/2007, kterým se vydává Organizační řád Celní správy České republiky, ve znění Rozkazu GR č. 74/2007.

Příloha č. 3 k Organizačnímu řádu CS ČR
Schéma organizačního uspořádání celního ředitelství
 k 1.1.2008

Zdroji:

Příloha č. 2 Rozkazu GR č. 7/2007, kterým se vydává Organizační řád Celní správy České republiky, ve znění Rozkazu GR č. 74/2007.

Vzory zmocnění opravňujících kontrolní orgány Policie ČR k provádění kontrolní a jiné stanovené činnosti

1.

ZMOCNĚNÍ

Evid. číslo:
[]

Platí pouze se služebním průkazem příslušníka nebo průkazem zaměstnance Policie ČR číslo []

2.

ZMOCNĚNÍ

Evid. číslo:
[]

Platí pouze se služebním průkazem příslušníka nebo průkazem zaměstnance Policie ČR číslo []

3.

ZMOCNĚNÍ

Evid. číslo:
[]

Platí pouze se služebním průkazem příslušníka nebo průkazem zaměstnance Policie ČR číslo []

4.

ZMOCNĚNÍ

Evid. číslo:
[]

Platí pouze se služebním průkazem příslušníka nebo průkazem zaměstnance Policie ČR číslo []

Zadní část zmocnění

Držitel tohoto zmocnění vykonává kontrolní činnost v působnosti :

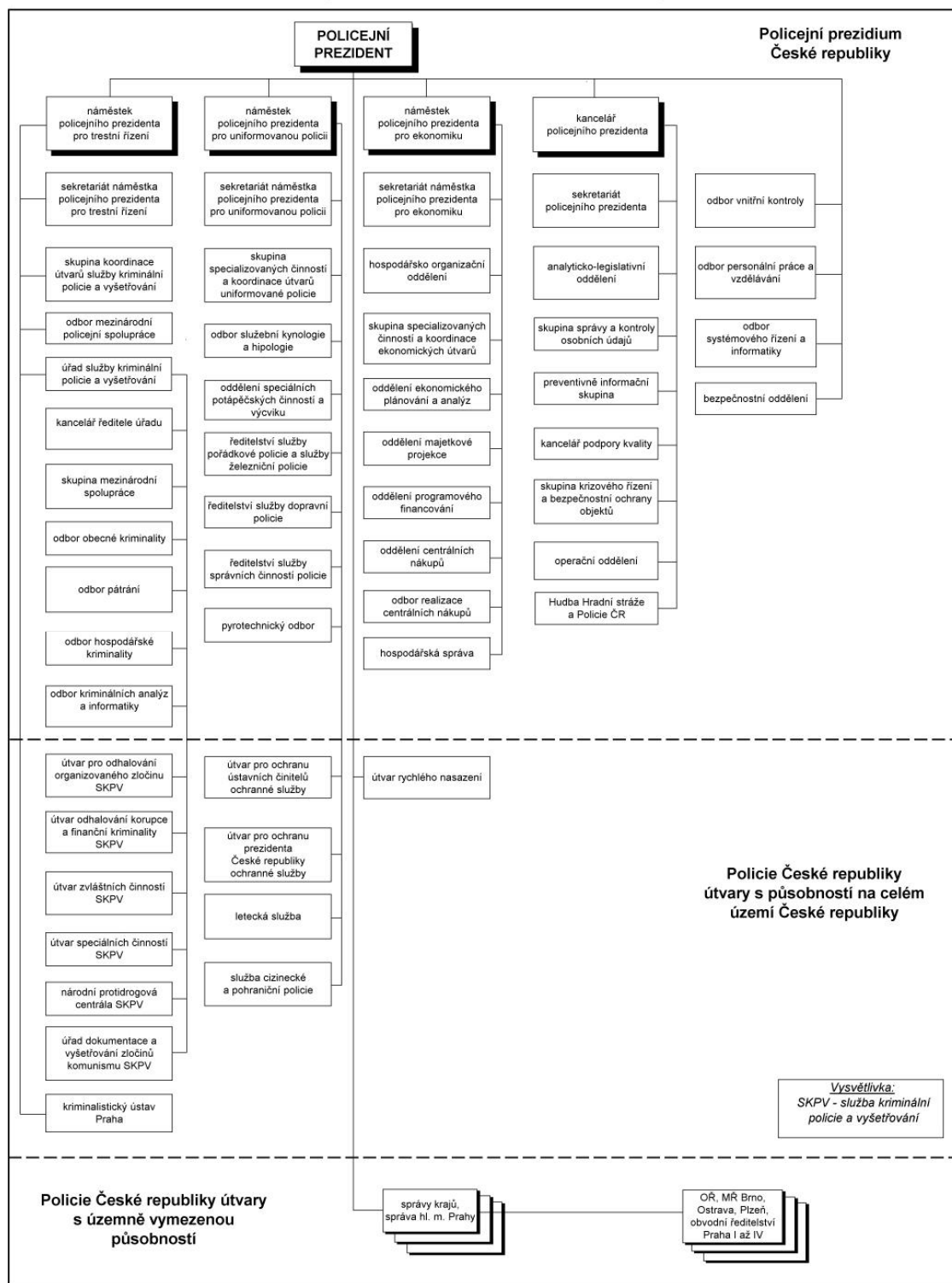
Policie České republiky

.....

Za dodržení zásad zvláštních režimů je oprávněn ke vstupu, vjezdu a pohybu v objektech Policie České republiky.

Zdroj: Příloha k ZP PP č. 110/2006 o obecné kontrole v Policii České republiky.

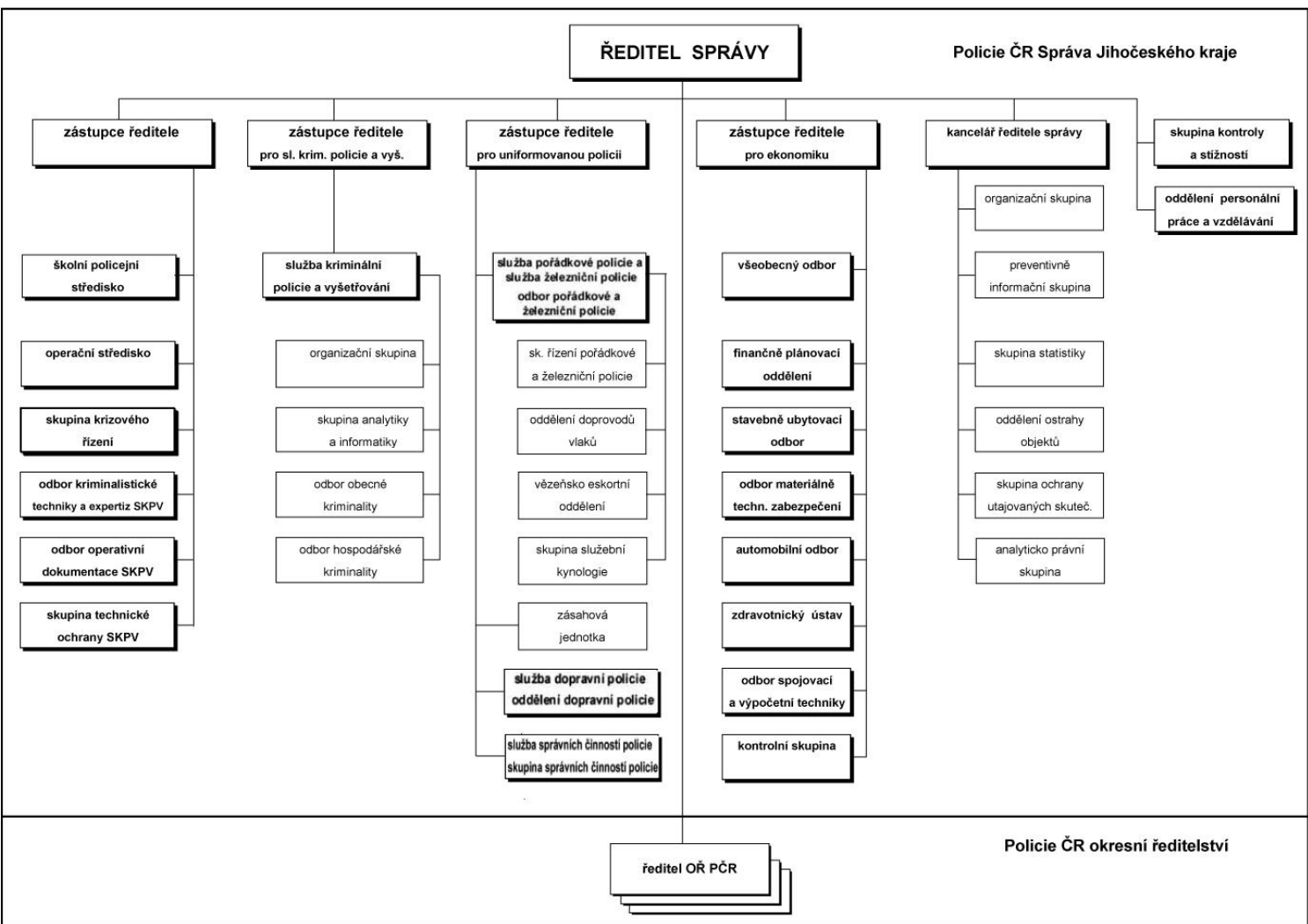
Organizační schéma Policie České republiky

Zdroj:

Ministerstvo vnitra, [on-line]. c2005, [cit. 2007-12-29]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/policie/prezentace/schema.pdf>>.

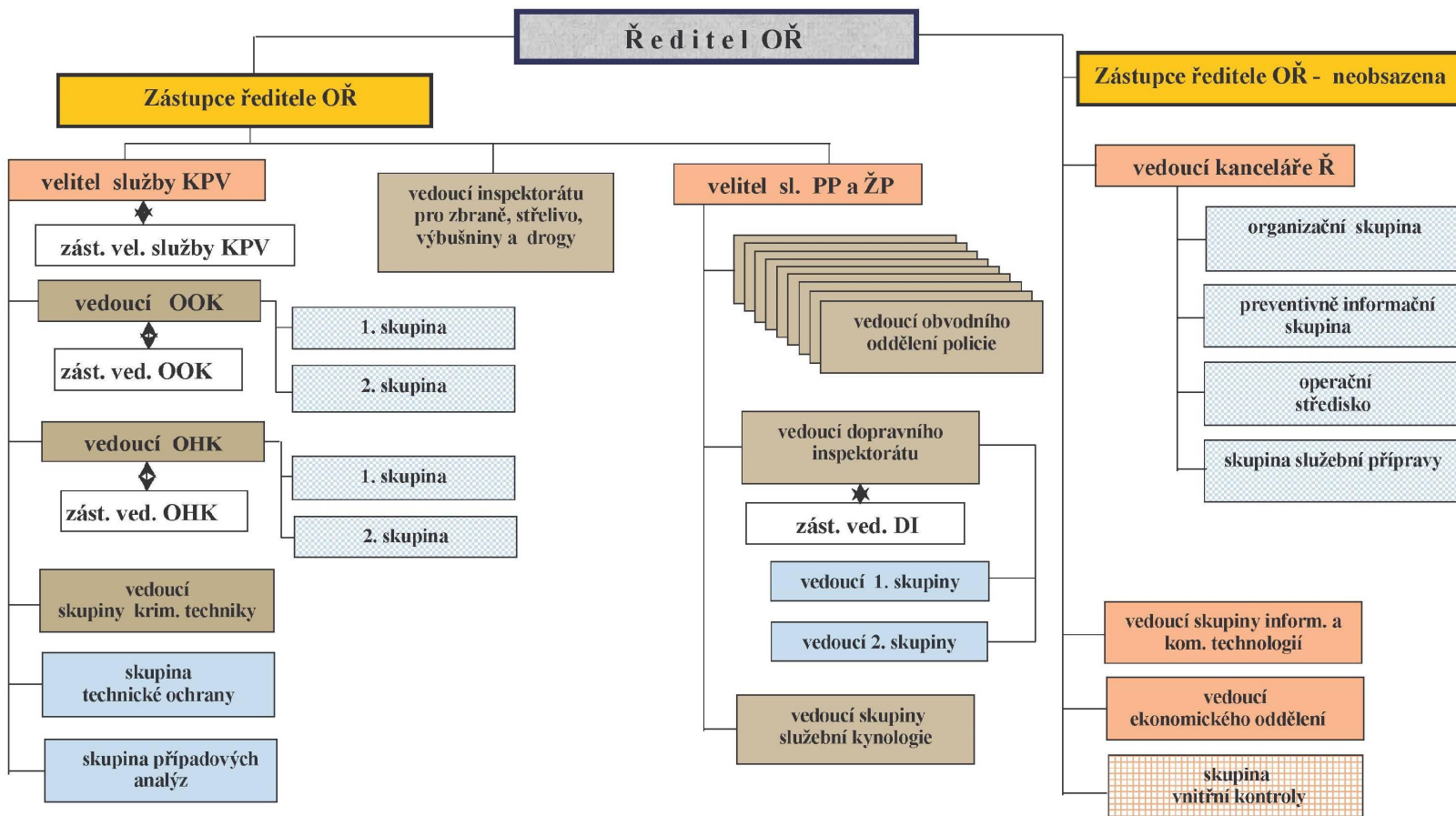
Schéma organizace řízení Policie České republiky Správy Jihočeského kraje

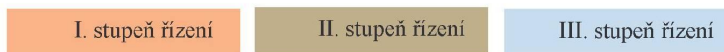
Zdroj:

Příloha k Rozkazu ředitele Policie České republiky Správy Jihočeského kraje č. 45/2002, kterým se vydává organizační řád Policie České republiky Správy Jihočeského kraje.

Schema organizace a řízení Policie České republiky okresního ředitelství Náchod

* dle schválené systemizace

Zdroji:
 Ministerstvo vnitra, [on-line]. c2005, poslední revize 1.9.2006 [cit. 2007-12-29].
 Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/rs_atlantic/data/files/struktura.pdf>.

Vzor zmocnění ke kontrole

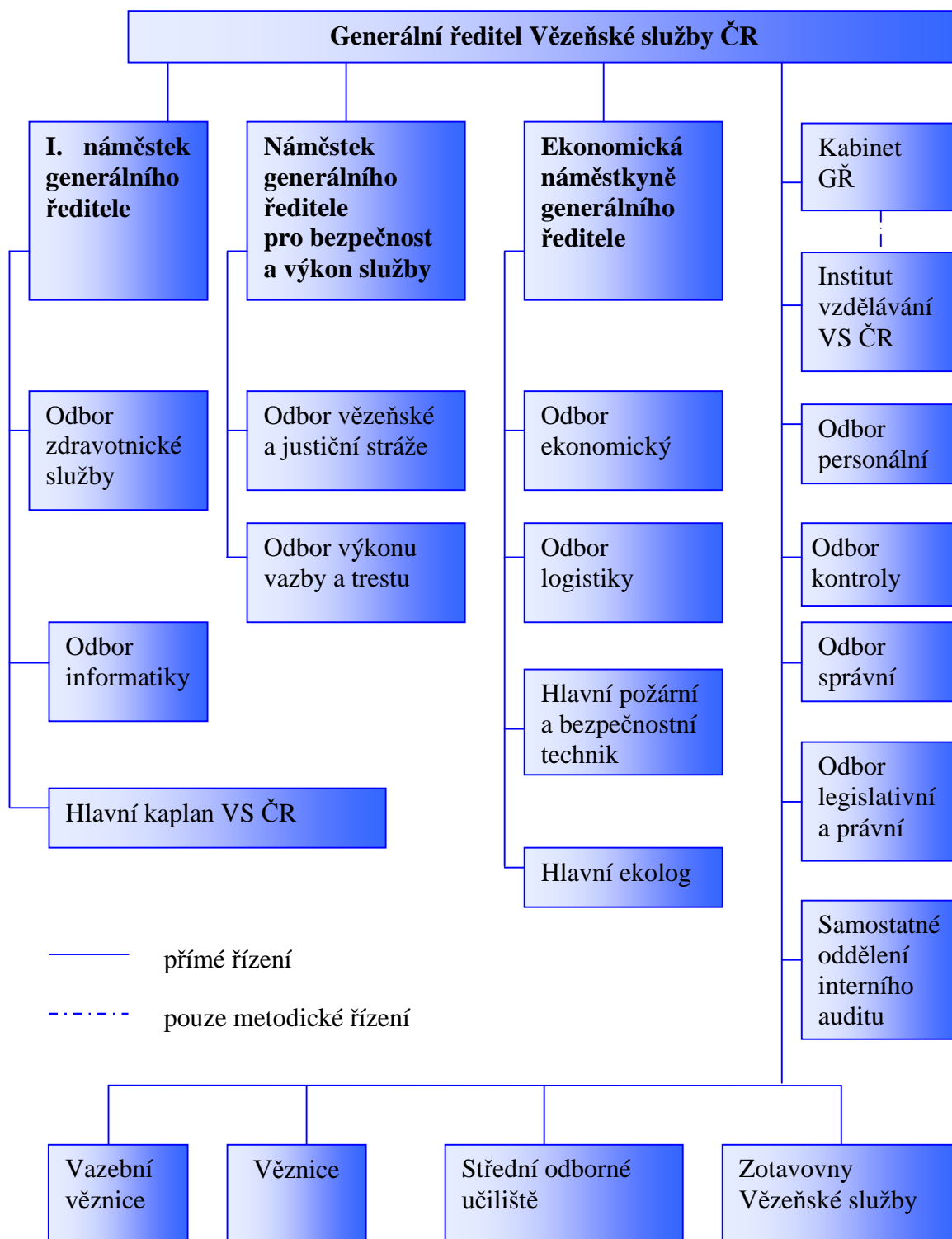
ZMOCNĚNÍ	
_____ (hodnost)	
_____ (titul, jméno a příjmení)	
_____ (přesný název funkce)	
Platí pouze se služebním průkazem příslušníka VS ČR č. _____	
<i>Nálezce je povinen zmocnění neprodleně odevzdat nejbližšímu útvaru policie. Zneužití zmocnění je trestné podle zákona.</i>	

Držitel tohoto zmocnění je oprávněn:	
(Uvede se rozsah oprávnění.)	
V _____ dne _____	
razítko	Generální ředitel VS ČR _____ (podpis)

Zdroj:

Příloha č. 2 Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 44/2005 o vnitřní kontrole ve Vězeňské službě České republiky, ve znění NGR č. 42/2006 (odpovídá pouze náležitostmi – vzhled nemusí odpovídat skutečnosti).

Schéma organizace řízení Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR

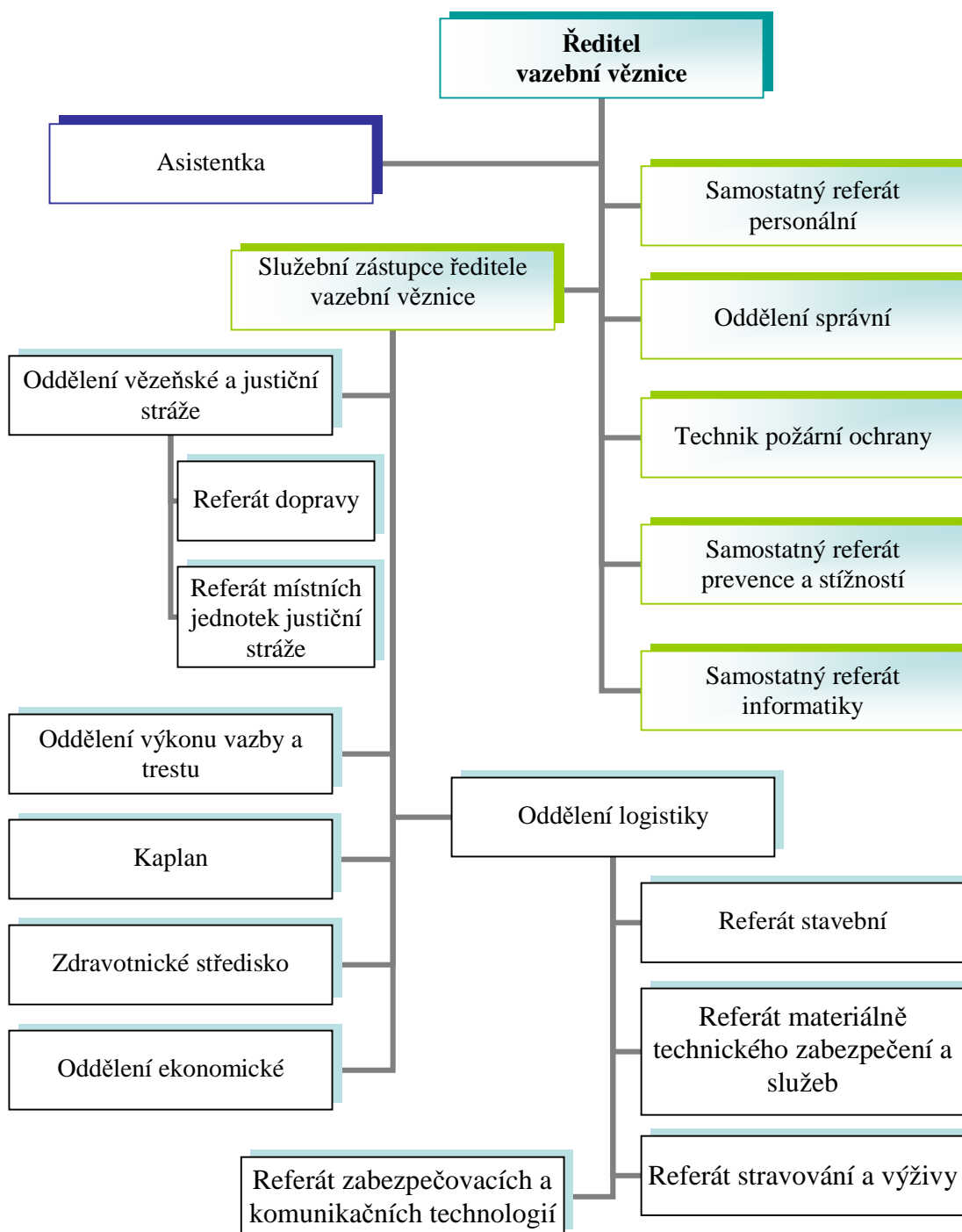

Stav ke dni 1. března 2007

Zdroj:

Vězeňská služba České republiky [online]. c2004, poslední revize 1.2.2007 [cit. 2007-12-29]. Dostupný z: <http://ad.vscr.cz/news_files/SchemaVSCR2007III.doc>.

Schéma organizace řízení Vazební věznice České Budějovice

Zdroj:

Vlastní tvorba na základě čl. 4 a 6 přílohy č. 1 Nařízení ředitele vazební věznice č. 1/2006, kterým se vydává organizační řád vazební věznice České Budějovice.